ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1995 йил 17 июнь
ШАНБА
№ 24 (5.648)
сотувда эркин нархда

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

НАВОИЙ ВИЛОЯТИГА САФАР

Республика Президенти Ислом Каримов 14 июнь куни Навоий вилоятида бўлди. Маълумки, мазкур вилоят мамлакатимиз иқтисодий салоҳиятида муҳим ўрин тутади. Ўтиш даври мураккабликларига қарамасдан, самарали фаолият кўрсатаётган саноат корхоналари, қаъри табиий бойликларга макон бўлган саховатли замин, меҳнаткаш халқ вилоят истиқболи янада порлоқ бўлишига ишонч уйғотади.

Шу куни Учқудуқ шаҳридаги 3-гидрометаллургия заводи ишлаб чиқариш қувватларининг биринчи навбати ишга туширилди. Ана шу муносабат билан бу ерда меҳнат жамоаси, корхона фахрийлари, жамоатчилик вакиллари иштирокида тантанали митинг бўлди. Уни Навоий вилоят ҳокими Ҳ. Ғаффоров очди. У мустақиллик боис қисқа муддатда ажойиб саноат корхонаси барпо этилгани, бу ерда қирқдан ортиқ миллат вакиллари елкама-елка меҳнат қилаётгани, шунинг натижаси ўлароқ, бугун дастлабки маҳсулот олингани хусусида гапирди.

Тантанали митингда Президент Ислом Каримов нутқ сўзлади.

«Қизилқумнодирметаллолтин» концерни раиси Н. Кучерский заводни барпо этишда кўрсатилган эътибор ва ёрдам учун юртбошимизга миннатдорлик изҳор этди. У дастлабки маҳсулот намуналарини намойиш қиларкан, бу бойлигимиз Ватан келажаги, халқимиз бахт-саодати йўлида хизмат қилсин, дея тилак билдирди. Шундан сўнг Навоий қурилиш бошқармаси бошлиғи С. Ефремов янги корхонанинг рамзий калитини юртбошимизга топширади. Президент алвон лентани қирқади. Завод ишга тушиб, қудратли агрегатлар гувуллай бошлайди.

Президент Ислом Каримов завод цехларидаги иш жараёни билан танишди, меҳнаткашлар билан суҳбатлашди. Республика ва хорижий оммавий ахборот воситалари мухбирларининг саволларига жавоб қайтарди.

Саноат корхоналарини замонавий ускуналар билан жиҳозлашда, рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқаришда чет эл фирмалари, тадбиркорлари билан ҳамкорлик қўл келмоқда. Зарафшон шаҳридаги «Зарафшон-Ньюмонт» қўшма корхонаси бунга яққол мисол бўла олади. Президентимиз ана шу корхона фаолияти билан танишди. Мурунтов карьерини кўздан кечирди. «Агама» тўқимачилик фабрикасида тайёрланаётган маҳсулотларнинг сифати билан қизиқди.

Ишлаб чиқариш фахрийлари, меҳнаткашлар вакиллари билан самимий мулоқот чоғида юртимизда қарор топган осойишталик, тинчлик, фуқаролар тотувлиги нечоғли ҳаётий аҳамиятга эга экани, изчиллик билан ўтказилаётган ислоҳот самара бераётгани, буларнинг барчаси Ватанимиз қудратини оширишга, мустақиллигимизни мустаҳкамлашга хизмат қилиши қайта-қайта такрорланди.

Ислом Каримовнинг Навоий вилоятига сафарида республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Бош вазир ўринбосари Ю. Пайгин, Президентнинг матбуот котиби М. Муҳаммад Дўст ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳлик қилди.

(ЎзА).

Ф. ҚУРБОНБОЕВ олган суратлар.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

16 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти бош директори Хироши Накажимани қабул қилди.

Мамлакатимиз раҳбари меҳмонга Ўзбекистонда амалга оширилаётган ижтимоий-иқтисодий ислоҳотлар жараёни, соғлиқни сақлаш ва экология муаммоларини бартараф этиш соҳасида амалга оширилаётган ишлар ҳақида сўзлаб берди. Бу борада халқаро ташкилотлар, жумладан, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти билан ҳамкорлик қилишга алоҳида эътибор берилаётганини таъкидлади.

Хироши Накажима ўзи раҳбарлик қилаётган халқаро ташкилот Ўзбекистон билан ҳамкорликни янада кенгайтиришга тайёр эканлигини айтиб, бу борада амалга оширилажак ишлар яхши натижалар беради, дея умид билдирди.

Суҳбат чоғида ижтимоий-иқтисодий тараққиёт, Орол денгизи муаммосини ҳал этиш, республикада соғлиқни сақлаш соҳаси ва дори-дармон ишлаб чиқариш саноатини ривожлантириш бўйича ҳамкорлик қилиш билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди. Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазири Ш. Каримов иштирок этди.

Қабул чоғида БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Х. Малик ва Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг мамлакатимиздаги вакили Т. Хетланд ҳозир бўлди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН КЕЛАЖАККА ИШОНЧ БИЛАН ҚАРАМОҚДА

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ НАВОИЙ КОН-МЕТАЛЛУРГИЯ КОМБИНАТИ 3-ГИДРОМЕТАЛЛУРГИЯ ЗАВОДИНИНГ БИРИНЧИ НАВБАТИ ОЧИЛИШИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ҳурматли дўстлар, биродарлар!

Авваламбор, ҳаммангизни Ўзбекистон ҳаётидаги бугунги тарихий воқеа — мана шу завод ишга туширилиши билан чин кўнглимдан табриклайман. Сизларга сиҳат-саломатлик, куч-қувват, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Учинчи завод биринчи навбатининг ишга туширилиши — жамоангиз ҳаёти, бутун Навоий саноатидагина эмас, балки республикамиз ҳаётида муҳим воқеадир.

Ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, бу кун мустақиллигимизни оёққа турғизиш тарихида муносиб ўрин эгаллайди, давлатимизнинг иқтисодий салоҳиятини, унинг жаҳон бозоридаги ўрнини мустаҳкамлайди.

Бу кун Ўзбекистон ва МДҲдагина эмас, улардан ташқарида ҳам машҳур, айтишим мумкинки, бутун дунёда катта қизиқиш уйғотаётган ҳақиқий олтин корхонангиз тараққиёти тарихига олтин саҳифа бўлиб киради.

Сизларнинг комбинатингиз бундан 30 йилдан ошиқроқ вақт муқаддам саҳро шароитида бир эртак, афсонавий Ҳумо қуши сингари пайдо бўлган эди. Сизларнинг ноёб жамоангиз салоҳияти, жипслиги, юксак малакаси, меҳнатдаги ва ҳаётдаги чиниқиши, эришган меҳнат ютуқлари билан жаҳоннинг энг йирик, энг тараққий этган давлатлари ҳам орзу қиладиган ҳақиқий бойликдир.

Комбинатингизнинг кўпмиллатли жамоаси ўзининг оёққа туриш тарихида, айниқса, собиқ СССР тарқаб кетиб, хўжалик алоқалари узилганидан кейин кўп муаммолар, кўп қийинчиликларга дуч келди. Ўшанда бу ноёб корхонани вайрон бўлиб, тугаб кетиши хусусида башорат қилган кўпгина калтабинлар ҳам пайдо бўлган эди.

Ҳақиқатан ҳам, агар кейинги йилларни эслайдиган бўлсак, корхона жамоаси бошидан кечирган улкан қийинчиликлар — эҳтимол, комбинатнинг кўп йиллик тарихидаги энг оғир давр бўлгандир.

Энг яхши ва энг замонавий технологияга эга бўлган, олтин ва стратегик материаллар қазиб олиш бўйича фан ва техниканинг энг сўнгги ютуқларини ўзлаштирган корхона материал етказиб берадиган ўнлаб ва юзлаб корхоналар билан алоқалар узилганидан кейин мана шундай шароитда илгариги суръатни сақлаб қолиб, ишлаб чиқаришни зарур даражада таъминлай олишини тасаввур қилиш қийин эди.

Бироқ жамоа барчасига чидади. Энг оғир шароитларда ҳам ишлади. Бугун мен катта мамнуният, барчангизга, ҳурматли дўстлар, чуқур миннатдорлик билан комбинатингиз ўзининг илгариги қувватини сақлабгина қолмай, уни тобора ўстириб боргани, барчага ўзининг нимага қодир эканини намойиш қила олганини эътироф этишдан мамнунман.

Қайта-қайта айтаманки, бу — сизнинг хизматингиз, тиним билмай, турли синов ва фитналарга парво қилмай меҳнат қилган ишчилар, муҳандис-техник ходимлар, раҳбарлар, хизматчиларнинг улкан хизматидир. Бу ҳақиқатан ҳам қаҳрамонона меҳнат эди.

Мен бугун имконият туғилганидан фойдаланиб, сизларга, азиз дўстлар: биз сизлар билан фахрланамиз, жамоангизга ишонамиз, деб баралла айтишни истар эдим.

Бугунги кунда мана шу мураккаб шароитда ишлаб чиқариш суръатини таъминлабгина қолмай, янги ноёб қувватларни ҳам ошираётган жамоангиз эришган ютуқлар барчамизни қувонтиради.

Заводнинг иккинчи навбати ҳам жуда қисқа муддатда ишга тушишига ишончим комил. Ҳукумат сиздан барча зарур ёрдам ва кўмагини аямайди. Мен мана шу юксак минбардан туриб, барча қурувчилар, монтажчилар жамоаларига, янги заводни қуришда иштирок этган барча кишиларга, мана шу мураккаб шароитда бу ноёб иншоотни тиклаган Навоий вилоятининг барча кўпмиллатли аҳолисига миннатдорлик сўзларини айтаман.

Зарафшон қурилиш бошқармаси, «Жанубсаноатмонтаж» трести, Навоий монтаж-қурилиш акционерлик корхонаси жамоалари ҳам ва «Қизилкумнодирметаллолтин»нинг бошқа бўлинмалари ҳам жуда катта ҳажмдаги ишни бажаришди.

«Узмонтажмахсусқурилиш», «Узагроқурилиш», «Узсувхўжаликқурилиш», «Ўзсаноатхўжаликқурилиш», «Узжамоахўжаликқурилиш» бўлинмалари, республиканинг бир қатор саноат корхоналари завод қурилишига муносиб ҳисса қўшди. Ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, бу заводни бутун Ўзбекистон қурди!

Янги заводни қуришда алоҳида ўрнак кўрсатган ходимларни мукофотлаш тўғрисидаги сизга маълум Фармонга имзо чекиш менга катта мамнуният бахш этди. Бироқ, мен сиз амалга оширган ишлар, бу иншоотга сарф қилинган улкан меҳнатни ҳеч қандай мукофотлар ва фахрий унвонлар билан ўлчаб бўлмаслигини ҳам биламан.

Ҳурматли дўстлар!

Ҳурматли меҳмонлар!

Мамлакатдаги ишларнинг аҳволини, иқтисодий, сиёсий, маънавий ҳаётимизда амалга оширилаётган ислоҳотларни танқидий кўз билан таҳлил қилар эканмиз, биз бугун ишонч билан: ҳа, Ўзбекистон бўҳрондан чиқиб боряпти ва янгиланиш суръатини дадиллик билан эгаллаб, ўзининг келажагига ишонч билан қарамоқда, дея оламиз.

Бизнинг бу ишончимиз нимага асосланган?

Биринчидан. Дунё харитасида бизнинг заминимизчалик бойликка, минерал-хомашё, қишлоқ хўжалиги ва бошқа ноёб ресурсларга эга бўлган давлат кам топилади. Ҳозирча бу бойликларнинг каттагина қисмидан фойдаланилаётгани йўқ, шунинг учун ҳам бу бойликлар ўзаро фойда кўриш асосида биз билан ҳамкорлик қилмоқчи бўлган жаҳондаги машҳур компания ва банкларнинг эътиборини жалб этмоқда.

Америкалик экспертларнинг ҳисоб-китобига қараганда, Ўзбекистоннинг минерал-хомашё ресурсларининг ўзигина уч триллион доллар миқдорида баҳоланар экан. Бу рақамнинг ўзи ҳамма гапни айтиб турибди.

Иккинчидан. Бизнинг энг катта бойлигимиз — бизнинг кўпмиллатли меҳнатсевар халқимиздир. Бизнинг тарихимиз — буюк тарих. Бизнинг улуғ анъаналаримиз бор. Уялмасдан, қўрқмасдан, далил туриб: ҳа, Ўзбекистон ўз тарихи, ўзининг эзгу анъаналари билан фахрланади, дейиш лозим. Бизнинг томирларимизда жаҳон маърифатига салмоқли ҳисса қўшган буюк аждодларимиз қони оқмоқда. Бу заминда эзгулик ва инсонпарварлик, тинчлик ва аҳиллик, яхшилик, адолатнинг буюк қадриятларидан таълим берган буюк мутафаккирлар яшаб ўтган.

Бизнинг ишончимизга асос бўлган учинчи омил — СССР тарқаб кетганидан кейин биз танлаб олган ислоҳотлар йўли, мустақиллигимиз ва истиқлолимизни мустаҳкамлаш йўлининг тўғрилигидир.

Бу — ислоҳотларимизнинг аста-секин, босқичма-босқич амалга оширилишидир. Бу — уларни амалга оширишдаги изчилликдир.

Бу — бозорнинг Ўзбекистон модели бош тамойилларидан бирига айланган кучли ижтимоий сиёсатимиздир. Бизнинг бош шиоримиз — инсон ислоҳот учун эмас, ислоҳот инсон учун шиоридир. Бугунги кунда бу шиорни барча эътироф этмоқда, у ислоҳотларимизга кўмаклашмоқда ва муваффақиятимизни таъминламоқда.

Тўртинчи омил. Айтинглар-чи, собиқ Совет Иттифоқи ҳудудида яна қаерда мана шунча иншоотлар, айниқса, базавий тармоқларда иншоотлар қурилмоқда?

Улардан атиги бир нечтасини санаб ўтаман. Бу — янаги йил ёзи бошида ишга тушириш мўлжалланаётган Асакадаги автомобиль заводидир. Бу — Хоразм вилоятидаги «Мерседес» юк машиналари заводидир.

Бу — вилоятингиз ҳудудида ишга тушган «Зарафшон — Ньюмонт» қўшма корхонасидир. Бу — Дауғизтов конини ўзлаштириш бўйича «Лонро» фирмаси билан тузилган, ҳозир амалга оширишга тайёр бўлган йирик лойиҳадир.

Бу — мамлакатнинг ишга туширилаётган ёнилғи-энергетика мажмуи — Кўкдумалоқ ва Мингбулоқ конларидаги янги қувватлардир. Бу — Бухорода қурилаётган нефтни қайта ишлаш заводидир. Бу — Ўзбекистоннинг энергетика тизимидаги янги қувватлар, янги коммуникациялар, автомобиль ва темир йўллардир. Бу — енгил саноатдаги, аграр сектордаги кўплаб қайта ишлаш корхоналаридир.

Бу — бутун Ўзбекистоннинг фахрига айланган сизларнинг янги заводингиздир.

Буларни бир кунда қуриб бўлмаслиги барчага аён бўлиши керак. Буларнинг барчасига жуда-жуда кўп жамоаларнинг тинимсиз, фидокорона меҳнати туфайли эришилади.

Буларнинг барчаси охир-оқибатда республикамизнинг иқтисодий салоҳиятини барпо этади ва эртаги кунда, ишончим комилки, жаҳон бозорида Ўзбекистоннинг муносиб ўрин эгаллашини таъминлайди.

Биз бугунги кунда кейинги йилларда эришган ютуқларимиз билан фахрланишга ҳақлимиз. Бу — бизнинг ташқаридан нефть ва нефть маҳсулотлари сотиб олишдан холи бўлган амалий мустақиллигимиздир. Бу — бизнинг ташқаридан ғалла сотиб олишдан холи бўлган мустақиллигимиздир. Ҳа, биз ўзимизни гўшт-сут маҳсулотлари билан таъминлаш учун ҳам зарур база барпо қила олдик. Эсларингизда бўлса, яқин-яқинларда ҳам бизнинг кўпдан-кўп хомашё бойлигимиз, энг аввало, пахта толаси мана шу ҳаёт учун зарур бўлган озиқ-овқат маҳсулотларини сотиб олишга сарфланар эди. Уч ярим йил ичида биз бу ресурсларимизни ана шу мақсадда фойдаланишдан ажратиб олдик, энди улар мана шу жаннатмакон заминда истиқомат қилаётган кишиларнинг фаровон турмушига хизмат қилади.

Бешинчи, ва, айтиш лозимки, моддий ўлчовлар билан ўлчаб бўлмайдиган энг муҳим омил, бу — тинчлик, барқарорлик, ҳамжиҳатликдир.

Бу — биз Ўзбекистон деб аталмиш уйимизда ўрната олган фуқаролар тинчлиги ва миллатлараро тотувликдир. Бу — кишиларни жипслаштириб турган, ҳар бир инсон, ҳар бир оила ўзининг бугунги кундаги ҳаёти, фарзандларининг келажаги, қариндош-уруғ ва яқинларининг тинчлиги учун хотиржамлигидир.

Бу — ҳар қандай бунёдкорлик иши, ҳар қандай қурилиш, ҳар қандай меҳнат учун зарур бўлган соғлом муҳитдир.

Буни сизларнинг кўпмиллатли жамоангиз мисолида яққол кўриш мумкин. Айнан мана шу муҳим омил, мана шу яқинлик, мана шу ўзаро ҳурмат ва турли миллат, турли эътиқод, турли авлодлар вакилларининг бир-бирига дўстона муносабати ишларимизнинг энг зарур ва муҳим асоси, амалга ошган режаларимизнинг пойдевори бўлди.

Ҳар доим ва ҳар жойда, айрим кишилар ва бутун-бутун жамоалар билан учрашар эканман, мен мана шу гапни такрорлаб келдим ва яна такрорлайман: фақат тинчлик-хотиржамлик, фақат барқарорлик, фақат ўзаро аҳиллик бизга муносиб ҳаёт бахш этади, ўзимизни ва фарзандларимизни барча мусибатлардан асрайди.

Бугунги мана шу нодир имкониятдан фойдаланиб, жамоангизда, бинобарин, барчамизнинг умумий уйимизда ҳам, барқарорлик ва тинчликни сақлаб турганингиз учун барчангизга чуқур таъзим қилмоқчиман.

Азиз дўстлар!

Кишиларимизни, фарзандларимизни бахтиёр, баркамол, муносиб инсон сифатида кўриш барчамиз учун, шу жумладан, халқ ўз тақдири ва келажагини ишониб топшириб қўйган Президент сифатида мен учун ҳам энг катта мукофотдир. Буларнинг барчаси учун битта шарт бор. Бу шарт — бизнинг меҳнатимиздир. Биргаликда қилинадиган фидокорона меҳнатдир. Халқимизнинг бугун ва келажакда фаровон ҳаёт кечириши йўлида қилинадиган меҳнатдир.

Сизларни муҳим воқеа — ҳақиқий олтин иншоотнинг, ҳар доим саноатимиз, бутун иқтисодиётимизнинг фахрига айланиб қоладиган иншоотнинг ишга тушиши билан яна бир бор чин қалбимдан табриклашга ижозат бергайсизлар.

ДОН МЎЛ

Тошкент вилоятининг тоғли ҳудудларида дон экинларини йиғиштириб олишга киришилди. Оҳангарон туманидаги «Ангрен» ширкат жамоа хўжалигида дастлабки куни учта комбайн ишлаб йигирма гектар майдондаги ғалла ўриб-янчилди, омборга 35 тонна сара дон келиб тушди. Ғаллакорлар ҳосил чўғидан мамнун.

— Чотқол этакларидаги 850 гектар майдонга яхши ният билан арпа-буғдой экканмиз, — дейди хўжалик бошқарувининг раиси Тўлқин Тўраев. — Бултур 476 тонна дон етиштирган бўлсак, бу йил уни қарийб тўрт баравар кўпайтиряпмиз.

— Ғалла майдонлари атиги 157 гектар кенгайибди, дон етиштириш эса...

— Фикрингизни тушундим. Ҳамма гап экинни агротехника қоидалари асосида парваришлашда. Ўтган йили апрель ойида ҳам арпа сепиб юргандик. Олинган ҳосил уруғликни ҳам қопламаганди. Йўл қўйилган хато ва камчиликлардан тезда хулоса чиқардик. Бу йил баҳорда умуман ғалла экмадик. Бошоқли дон экинларининг ҳаммаси кузги. Яшил майсазорлар эрта кўкламда гектарига 150-200 килограммдан минерал ўғит билан озиқлантирилди, имкони бор майдонларни суғордик. Мана, ҳозир лалми ерларда ҳосилдорлик 15-20, суғориладиган майдонларда 40-45, ҳатто олтмиш центнергача етяпти.

— Ўрим-йиғимни қисқа муддатда ўтказиш учун қандай тадбирлар белгиланган?

— Даладаги эмас, хирмондагиси ҳисоб, деган гап бор. Ўрим-йиғимда банд бўлганлар меҳнатини рағбатлантиришга алоҳида эътибор беряпмиз. Иш якунлари ҳар беш кунда чиқариб борилади. Комбайнчиларга ўриб-янчилган ҳар бир тонна дон учун иш ҳақидан ташқари 8 килограммдан буғдой берилади. Кеча комбайнчимиз Назар Ибрагимов бункердан 13 тонна дон тўкди. Бу юз килограммча дон олади, дегани.

— Қишлоқ хўжалик ходимлари зиммасида республикамиз дон мустақиллигини таъминлашдек шарафли вазифа турибди. Бу иш сизларда қийин кечмаяптими?

— Меҳнатнинг осони йўқ. Ғалла мўл бўлса, дон кўпаяди. Сомон ҳам сероб бўлади. Бу — тўкинлик, фаровонлик дегани. Шу боисдан ҳам қийинчиликлардан чўчиётганимиз йўқ. Ғаллани кўпайтириш учун барча имкониятларни ишга соляпмиз. Янги ҳосилдан сара уруғлик ҳам ғамлаб қўямиз. Келгуси йили дон янаям мўл бўлади.

* * *

Балиқчи туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги ғаллакорлари 209 гектар майдоннинг ярмидаги донни ўриб-янчиб олди. Ҳосилдорлик гектар бошига 55 центнерни ташкил этди. Давлатга 548 тонна буғдой етказиб берилиб, топшириқ бажарилди. Энди келгуси ҳосил учун сара уруғлик ғамлангандан сўнг қолган буғдой аҳолига бўлиб берилади.

Хўжалик деҳқонлари ғалладан бўшаган ерларга пешма-пеш озуқа учун макка, кечки сабзавот, шоли экмоқда.

(ЎзА).

ҒЎЗА ПАРВАРИШИДА СУСТКАШЛИККА ЙЎЛ ҚЎЙИБ БЎЛМАЙДИ

Бу йилги кўклам қишлоқ хўжалиги учун қулай келди. Чигитни эрта экқан кўпчилик хўжаликларда ғўзалар ривожи ўтган йилнинг шу ойига нисбатан 10—15 кун олдинда. Айрим жойларда эса ғўзалар гуллай бошлади. Лекин, ғўза парвариши ҳамма ерда бирдек олиб борилмаяпти. Бу борада сусткашликка йўл қўяётган хўжаликлар сони оз эмас.

Куни-кеча Қишлоқ хўжалик вазирлигида вилоятлар ва туманлар деҳқончилик саноати уюшмалари раислари, барча хўжалик раҳбарлари, мутахассислар билан муҳим ишга бағишланган сим орқали мулоқот-кенгаш бўлиб ўтди. Уни қишлоқ хўжалик вазири Расулмат Ҳусанов олиб борди.

— Июнь — ғўза парваришида ҳал қилувчи ой. Бу йил ғўза ривожланиши нисбатан яхши. Шоналаш, гуллаш, кўсаклар пайдо бўлиши эрта бошланмоқда, — деди вазир. — Лекин бундан хотиржамликка берилмаслик керак. Айрим вилоятларда сурункасига пахта тайёрлаш режаси бажарилмаяпти. Ўтган йили 469 хўжалик режани уддалай олмади. Натижада 33 фоизлик даромаддан маҳрум бўлди. Бу йил ҳам айрим хўжаликларда ғўза парвариши суст ва сифатсиз олиб борилмаяпти.

Қорақалпоғистон республикаси, Бухоро, Қашқадарё, Сирдарё вилоятларида ривожланишдан орқада қолган далалар бор. Пискент районидаги Охунбобоев номли, «Ўзбекистон» жамоа хўжаликларида ниҳоллар сийрак, боз устига гоммоз билан касалланган. Маълумки, айни шу ойда ғўзанинг озуқа моддалари ва сувга бўлган талаби ошади. Буни яхши англаган Асака районидаги Бобур номли, Хива районидаги «Хива», Бухоро районидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжаликлари миришкорлари ниҳолларни қондириб суғоришаяпти. Ғўзани озиқлантиришда маҳаллий ўғитлардан кенг фойдаланилмоқда. Маълумки, маҳаллий ўғит тупроқ ҳолатини яхшилайди, намликни яхши сақлайди. Қашқадарё, Самарқанд, Сурхондарё вилоятлари ва Қорақалпоғистон республикаси айрим хўжаликларида эса ҳали биринчи озиқлантириш ниҳоясига етказилгани йўқ. Бу ерда Агрохимсервис ҳиссадорлик уюшмалари хўжаликларни ўғит билан таъминлашни яхши йўлга қўймаяпти. Музрабод, Жарқўрғон, Пискент, Чиноз, Косон, Нишон, Ғузор, Қоравулбозор, Қонликўл, Шуманай районларида эса ниҳолларни биринчи озиқлантириш 30—60 фоиз атрофида бажарилган, холос.

Ўғитлантириш суръати паст бўлиши билан бир қаторда уни ерга солиш технологиясига амал қилмаслик ҳоллари учрамоқда. Сайхунобод, Сирдарё, Чироқчи, Хўжайли ва бошқа районларда эса ўғит меъёрига эътибор берилмаяпти. Бундай ҳолни бошқа вилоятлар хўжаликларида ҳам учратиш мумкин.

Кейинги уч ой ичида ёғингарчилик ўтган йилгига нисбатан оз бўлди. Натижада тупроқдаги намлик миқдори кескин пасайиб кетди. Термиз, Шўрчи, Фарғона, Бекобод, Янгийўл, Дўстлик, Жиззах, Ғузор, Қарши, Каттақўрғон, Хива, Урганч, Нукус, Поп, Андижон, Чимбой районларидаги кўпгина хўжаликларда тупроқдаги намлик миқдори белгилангандан анча паст эканлиги ва ғўзалар қаттиқ чанқаб 5—7 кун ривождан орқада қолганлиги аниқланди.

Шароитни тўғри ҳисобга олишган Андижон, Наманган ва Сурхондарё вилоятларининг илғор хўжаликлари биринчи суғоришни 10—12 кун олдин бошлаб, сувни тежаб-тергаб сарф қилмоқда. Аммо, Бухоро, Навоий, Сирдарё, Жиззах вилоятларида суғориш ишлари жуда секинлик билан олиб борилаяпти. Ромитан, Косон, Навбаҳор, Гурлан, Шовот ва Дўстлик районларида биринчи суғориш бор-йўғи 2—5 фоизга бажарилган, холос. Шунингдек, бу ерларда суғориш сифати ҳам талабга мутлақо жавоб бермайди. Шуниси ачинарлики, кўпчилик хўжалик раҳбарлари ва мутахассислар сув миқдорини тўғри белгиламаяпти. Бу ўз навбатида суғоришнинг нотўғри ўтказишга, сув исрофига олиб келмоқда. Сарфланаётган сувни ҳисоб-китоб қиладиган, бу тўғрида бош қотирадиган раҳбарлар ва мутахассислар ўз ишларига масъулият билан ёндошмаяпти. Бир сўз билан айтганда, бу жойларда сувдан фойдаланиш мутлақо қониқарсиз аҳволда.

Бўка районидаги Турғун Ражабов ва Улуғбек номли, Мирзаобод районидаги «Оқолтин», Арнасой районидаги «Андижон» жамоа хўжаликларида культиваторлар тўла ишга туширилмаган. Уларнинг ишчи панжалари тўғри ўрнатилмаганлигидан ер сифатсиз юмшатиляпти. Айрим қаторларда ғўзалар қирқилиб кетаётганлиги аниқланди. Бундай ишлов бериш фойда ўрнига зарар келтирмоқда. Зарбдор районидаги «Шарқ юлдузи» ширкатлар уюшмасида мавжуд культиваторлардан тўла фойдаланилмаётганлиги натижасида майдонлар ҳалигача бегона ўтлардан тозаланмаган. Кўп жойларда суғоришдан кейин культиваторлар далага кеч киритилаяпти. Ғузор районидаги «Наврўз» жамоа хўжалигининг Хуррам Абдуллаев етакчилик қилаётган бригадасида 5 гектар ер суғорилгандан кейин ўз вақтида культивация қилинмаган. Уч гектар ер эса бегона ўтлардан тозаланмаган. Абдулла Турсунов номли жамоа хўжалигининг Раҳмон Нормуродов бригадасида 10 гектар ер культивацияси берч-кесак қилиб ўтказилган.

Кейинги уч йилда кўп хўжаликларда ҳосилни зараркунанда ҳашаротлардан ҳимоя қилиш яхши йўлга қўйилмаганлиги сабабли ҳосилдорлик ниҳоятда паст бўлмоқда. Бу хатолар жорий йилда ҳам такрорланмоқда.

Ғўза парваришини ўз вақтида сифатли қилиб ўтказиш бугуннинг энг долзарб вазифаларидан бири. Пахтадан мўл ҳосил етиштиришни кўзлаган ҳар бир хўжалик аввало агротехник тадбирларини ўз вақтида ва тўғри ўтказишлари лозим. Бунда иккинчи озиқлантиришни 20 июнгача, сўнгги озиқлантиришни эса узоғи билан 5 июлгача тугатишга эришиш керак. Мутасадди ташкилотлар хўжаликларни азот ва фосфорли ўғитлар билан етарли миқдорда таъминлаш чораларини кўришлари зарур.

Сув танқислигини ҳисобга олиб ғўзани суғоришда сувни тежаш тадбирларини кўриш шарт. Бунда эгат ташлаб суғориш, сувчилар сонини кўпайтириб, уларни моддий рағбатлантириш, сув тақсимотини тўғри ўтказиш, ғўзани ўта чанқатиб юбориш ёки кўллатиб суғоришга йўл қўймаслик керак.

Барча агротехник тадбирларни ўз вақтида ўтказиб, ғўзани август ойи ўртасида пишиб етилишини таъминлаш хўжаликлар мўл ҳосилига пухта замин яратади. Бунда барча имкониятлардан кенг фойдаланиш зарур.

Шунингдек, зараркунанда ҳашарот ва касалликлар ҳосилга катта зарар етказмаслиги ва уларнинг тарқалишини олдини олиш борасида барча чоралар кўриш лозимлиги ҳақида «Ўзқишлоқкимёсервис» уюшмаси раиси муовини М. Рашидов маъруза қилди.

***

Сим орқали кенгашда ғўза парваришида сусткашликка йўл қўяётган вилоятлар, районлар деҳқончилик саноати уюшмалари раҳбарларининг ахбороти тингланди. Улар бу муҳим ишдаги камчилик ва нуқсонларни зудлик билан бартараф этиш чоралари кўрилажагини айтишди. Расулмат Ҳусанов йиғилишга якун ясаб ушбу ҳал қилувчи ойда парваришни бўшаштираётган хўжаликлар кузда ер чизиб қолишлари мумкинлигини айтиб, бу борада қилиниши лозим бўлган асосий вазифаларни тушунтириб берди.

Сим орқали мулоқот йиғилишда Қишлоқ хўжалиги вазирининг биринчи ўринбосарлари Ж. Қўчқоров, Х, Исканов, «Ўзқишлоқкимёсервис» уюшмаси раиси Э. Ҳасанов иштирок этишди.

Раҳмонали АКБАРАЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ҒАЛЛА — БЕБАҲО БОЙЛИГИМИЗ

Қадрли ғаллакорлар! Дон ўрим-йиғими қизғин паллага кирди. Ҳар дақиқадан, техника ва ишчи кучидан унумли фойдаланиб эл ризқ-рўзини нест-нобуд қилмай белгиланган муддатда йиғиштириб олайлик, ғалла мустақиллигини таъминлайлик.

ДОНИМИЗ ШИРИН НОНИМИЗ

Ғаллазор бугун ажиб манзара кашф этган. Олтин бошоқлар кўзни қувнатади. Комбайнлар наъраси ён-атрофни тутган. Қуёш олов пуркаётган бўлса-да, ўримда қатнашаётганлар бўш келишмаяпти. Барчанинг фикри-ёди битта — бебаҳо бойлигимизни нест-нобуд қилмай белгиланган муддатда саранжомлаб олиш. Биз ҳеч қачон ҳозиргидек катта майдонларда ғалла етиштирмагандик. Икки йил ичида дон экиладиган майдонлар икки баравар кенгайди. Миришкорларимиз жорий йилда улкан марраларни кўзлашяпти. Ният жами 8,5 минг тонна дон топшириш. Ҳосилдорлик гектарига 40 центнердан кам бўлмаяпти. Илғор жамоаларда бу кўрсаткич 45 центнергача боряпти.

Хўжалигимиз кенг тармоқли, иқтисодий жиҳатдан бақувват. Боз устига боғларимиздаги мевалар ғарқ пишган. Ғўза парваришини ҳам бўшаштирмаслигимиз керак. Мақсадга эришиш учун мавжуд техника, ишчи кучидан унумли фойдаланиш даркор. Шу ниятда махсус тадбирлар ишлаб чиқдик. Ғалла ўрим-йиғимига асосий эътибор қаратилган. 14 комбайн тўла унум билан ишлатилмоқда. Иккита жаткадан ҳам яхши фойдаланилмоқда. Умуман ўрим-йиғимда минг киши қатнашяпти. Шу кунгача 900 гектар ердаги ҳосил саранжомланди. Иш уч сменада ташкил этилган. Ғаллакорлар ғайрат-шижоатини оширишда республика Вазирлар Маҳкамасининг «1995 йилда бошоқли дон экинлари ҳосилини йиғиштириб олиш ва давлатга топширишни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори муҳим омил бўлмоқда. Биз қўл ўримида қатнашаётганларга гектар ҳисобига 200 килограммдан дон, аҳоли чорваси учун 1,5 тоннагача ҳашак ажратишга қарор қилганмиз. Муҳим ишда жонбозлик кўрсатиб ишлаётганлар моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириб бориляпти.

Шу ўринда комбайнчилар ҳақида алоҳида тўхталиш жоиз. Хусусан, Ҳамиджон Қорабоев ўрим-йиғимда бой тажриба орттирган техника ихлосмандларидан бири. У комбайнни моҳирлик билан бошқаради, нобудгарчиликка деярли йўл қўймайди. Бўш қолди дегунча ёшларга юқори кўрсаткичларга эришиш омиллари хусусида ҳикоя қилади. Ҳамиджоннинг яна бир яхши фазилати ўзини асло ажратиб кўрсатмайди. Эрта тонгдан то кун ботгунга қадар маржон-маржон тер тўкиб ишласа-да, бирон нарса илтимос қилганини эслолмайман.

Тўлибек Жўраев ҳам ўрим-йиғимда намуна. Кунига 5,5-6 гектар ердаги ҳосилни саранжомлашга эришмоқда. Деҳқонларимиз ниҳоятда оғир шароитда иш юритадилар. Боиси экинзорларимиз юз фоиз насослар ёрдамида суғорилади. Айрим ерларга олти кўтарма насос орқали сув чиқарилади. Шунга қарамай барча соҳа бирдек ривожланяпти. Одамларга раҳмат, улар бурч масъулиятини чуқур ҳис қилишмоқда. Иқтисодий ислоҳот туфайли деҳқон дунёқараши, унинг ерга бўлган муносабати тубдан ўзгарди. Ғалла етиштириш деярли уч баравар кўпайганлиги баъзиларни ўйлантириб қўйди. Наҳотки, шунчалик катта ишларнинг уддасидан чиқиш мумкин, дея синов назари билан қараганлар оз эмасди. Очиғини айтганда, одамлар билан ишлаш юзасидан тўплаган кўп йиллик бой тажрибам, далаларнинг паст-баландини яхши идрок этишимиз, мутахассисларимизнинг омилкорлиги қийинчиликларни енгишда муҳим роль ўйнади. Ахир, ўзингиз ўйланг, кейинги беш йил ичида бир ярим минг гектар боғ ва узумзор ташкил этилди. 1994 йилда улардан ҳосил ола бошладик. Халқимизга 3 минг тоннадан ортиқ ширин-шарбат мева ва узум етказиб берилди. Эндиги ният ана шу кўрсаткични 5 минг тоннага етказиш.

Ғалла мўл бўлган жойда чорвачилик ҳам жадал ривожланиши табиий. Хўжалигимизда ҳозирги кунда 2,5 минг бош қорамол парвариш қилинмоқда. Шундан мингтаси сигир. Маҳсулдорлик ортиб боряпти. Гўшт-сут топшириш режалари зиёдаси билан бажарилмоқда. Фермерларимиз ҳам ғаллачиликни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшишяпти. Бу йил чорва озуқаси мўл-кўл бўлади. Турли агрегатлар ёрдамида сомон ва бошқа экинларни аралаштириб тўйимли озуқа тайёрлашни йўлга қўйдик. Фермерлар сафи кенгайяпти. Ҳар бир тадбиркор ихтиёрида камида 50-60 тадан қорамол бор. Ҳар шартли мол ҳисобига 45 сотихдан ер ажратилди.

Ғалланг бўлса, кайфиятинг ҳамиша чоғ бўлади. Бироқ биз пахтачиликни жадал ривожлантириш юзасидан ҳам аниқ тадбирларни амалга оширяпмиз. Тажрибакорлар, механизаторлар бу йил ҳам мўл оқ олтин ҳосили етиштириш учун жонларини жабборга бериб ишлашяпти. Бизда бу борада ўзига хос тажриба мактаби яратилди. Ғоят оғир шароитда иш юритаётган бўлсак-да, ўтган йили гектаридан 37 центнердан пахта ҳосили олинганди. Давлатга 9 минг тонна сифатли хом ашё тортиқ этилди. Пахта — фахримиз, бебаҳо бойлигимиз. Ўтган йили хўжалик ихтиёрида 1.016 тонна тола қолганди. Шунинг ўзи 50 миллион сўм даромад келтирди. Умуман, пахтачиликдан жами 65 миллион сўм даромад келди.

Уста деҳқон Қарши Соатмуродов мўл, арзон ва сифатли ҳосил етиштиришнинг ўзига хос тажриба мактабини яратди. У шогирдлари билан маҳаллий ўғитдан, техникадан унумли фойдаланади, фан ютуқларини амалиётга дадил жорий этади, Қ. Соатмуродов ғўзаларни шарбат усулида суғоришга эътиборни кучайтирганлиги катта фойда берди. Ўтган йили у бошлиқ жамоа гектаридан 50 центнердан оқ олтин йиғиштириб олди. Айни кунда мазкур деҳқон (фермер) хўжалигида бўлсангиз, ғўзалар ривожидан дилингиз қувнайди. Ғалла ўрим-йиғимида ҳам улар пешқадамлар сафида боришяпти.

Соат Оролов ташаббускор пахтакор сифатида танилган. У ҳар қандай шароитда ҳам ишнинг қаловини топади. Азамат бу йил пахта ҳосилдорлигини камида 48 центнерга етказмоқчи. Турди Ниёзов, Тошбой Хўжамуродов ўртоқлар бошлиқ ширкатларда ҳам ғаллачилик билан бирга пахтачилик яхши ривожланяпти.

Барча соҳа бирдек ривожланаётганлиги сабабли даромадимиз йил сайин ортиб бормоқда. Бунёдкорлик ишлари жонланмоқда. Айни кунда пахта тозалаш заводи жадал суръатлар билан бунёд этиляпти. У 1995 йил ҳосилини қабул қилади. Ажойиб консерва заводимиз бор. Катта боғларимиздан олинаётган ноз-неъматни ўзимиз қайта ишлаяпмиз. Хусусан, йилига 3 миллион шартли банка консерва тайёрланади.

Иқтисодий ислоҳот ўзининг дастлабки меваларини бермоқда. Унинг шарофати туфайли раҳбарлар, мутахассислар, қуйи бўғин етакчилари ишчи ўрни 100 тага қисқарди. Шунинг ҳисобидан 550 минг сўм тежалди. Қишлоқларимиз кун сайин чирой очиб, ободонлашиб бормоқда. Бир томонда ажойиб мевазор, ғаллазор, иккинчи томонда пахтазор, яна бирида эса теракзорлар кўзга ташланади.

Енгил шабадада силкинаётган мағзи тўқ бошоқлар фидокорона меҳнат маҳсули. Бу йилдан бошлаб ўзимизни ўзимиз дон билан тўла таъминлаш имконига эга бўламиз. Тегирмонлар, мойжувозлар гуриллаб ишламоқда. Саноат қишлоқ бўйлаб кенг ривожланяпти. Энди четга кўз тикмай ўзимизга зарур бўлган нарсаларни ўзимизда етиштириб, цехларимизда тайёрлаяпмиз. Буларнинг ҳаммаси мустақиллик, иқтисодий ислоҳот ҳамда ҳамкору ҳамжиҳатлик самарасидир. Қаторда норинг бўлса, юкинг ерда қолмайди дейди халқимиз. Бунёдкор, ташаббускор, ҳар қандай шароитда ҳам давлат манфаати нуқтаи назаридан иш кўрадиган кишилар бор экан, кўнгилдаги эзгу-ниятларимиз бирин-кетин рўёбга чиқаверади.

Эргаш ЖУМАЕВ,
Қумқўрғон туманидаги Сафар Бойматов номли деҳқон (фермер) хўжаликлари уюшмаси раҳбари.

ОЛТИН ОНЛАР ҚАДРИ

Ғаллакорнинг беором кунлари. Хирмон донга тўлавергани сайин деҳқон кўнгли тоғдек кўтарилаверади. Бу эса янада баракали меҳнат қилиши учун унга қувват, ғайрат бағишлайди. Меҳнатига яраша оладиган улушини ўйлаб қувонади.

Ўрим-йиғимга киришганимизга ҳам мана, ўн кундан ошди. Ҳар куни 120—130 гектар майдондаги ҳосилни саранжомлаб олаяпмиз. Сифатли таъмирланган техника ва механизмлар, транспорт воситалари юксак унум билан ишлаётир.

Бу йил 5 минг гектар ерда ғалла етиштирдик. Шунинг 4550 гектари лалмида. Мавсум бошидаёқ ишни пухта ташкил этдик. Ўрим-йиғимга жалб этилган одамлар ва техникани уч гуруҳга бўлдик. Ҳар гуруҳга биттадан автосозловчи, пайвандчи биркитилди. Олтита машина ўрилган ҳосилни узлуксиз хирмонга ташияпти.

Бизда синалган бир тажриба бор. Хирмондаги юмушларни адо этиш учун ҳам икки машина ажратганмиз. Мабодо далада бирон машина бузилса, ўрнига дарҳол шулардан бири жўнатилади. Узилишга йўл қўйилмайди.

Ҳосилни нест-нобуд қилмай тез фурсатда ғамлаб олиш ғаллакордан тадбиркорлик, масъулият, фидокорона меҳнат талаб этади. Ахир, у бебаҳо бойлигимиз, ризқ-рўзимиз. Шуларни эртаю кеч ёдда тутиб барча имкониятлардан тўла ва самарали фойдаланишга интилаяпмиз.

Тозаланган донни тўрт машина элеваторга пешма-пеш ташиб турибди. Ҳар комбайнга иккитадан сомон ташийдиган улов қўшилган. Сомон тўғри молхонага ташилмоқда. У ерда озуқакорлар келтирилаётган емишни қишга ғамлашаётир.

Иш унумининг юқори бўлиши аввало мавсумда иштирок этаётганларга яратилган шароит ва моддий манфаатдорликка боғлиқ. Эрталаб тўртда далада иш бошланади. Соат саккизда нонушта берилади. Лекин иш тўхтамайди. Иккинчи комбайнчи ўримни давом эттираверади. Соат 12 дан бошлаб биргача худди шу тартибда тушлик берилади.

Ҳар ернинг ўз машъаллари бўлганидек, бизда ҳам номи фахр билан тилга олинадиган илғорлар кўп. Комбайнчи Нормурод Эшназаров бир ўзи сомон тиркагич билан кунига 12-13 гектар ердаги ғаллани йиғиштириб олаётир. Бултур 500 гектардан ошиқ майдондаги ҳосилни ўрган эдик. Азим Жуманазаров ҳам кунлик режани ортиғи билан адо этаяпти.

Хўжалигимиз уруғчиликка ихтисослашган. 2700 гектар жойда биринчи ва иккинчи репродукцияли ғалла етиштирдик. Бу йил 2300—2400 тонна уруғлик тайёрлаймиз. Шу боис иш ҳақини ҳосил сифатига эътиборни кучайтиришни назарда тутиб белгиладик. Меҳнатга ҳақ тўлаш ҳафталик. Ундан ташқари лалмида қўлда ўрганларга (бир гектарни) 140 килограмм, суғориладиган ердагиси учун 200 килограмм дон берилади. Комбайнчи эса 250 (ёрдамчиси 150) килограмм олади.

Ушбу тадбир К—700, ЗИЛ ҳайдовчиларига, тракторчиларга ҳам жорий этилган. Нонушта, тушлик, кечки овқатлар хўжалик ҳисобидан, бепул. Ҳар ҳафтада ғолиб гуруҳ, комбайнчи аниқланади. Ғолиб гуруҳга битта қўй, 100 сўм пул, комбайнчига эса 75 сўм пул мукофоти берилади. Хуллас, 5,5 минг тонналик ғалла хирмони уйиш учун жами имкониятларни ишга солганмиз. Худо хоҳласа, ниятимизга етадиган кунлар яқин.

Ёзнинг ҳар бир куни ғанимат. Ҳосилдан бўшаган ерларни пешма-пеш экинга тайёрлаяпмиз. Ўрим-йиғимни биринчи июлгача батамом тугаллайиз. Сўнг суғориладиган жойларга макка, беда, сабзавот экинлари экилади. Мақсадимиз, барча экинлардан мўл ҳосил етиштириб, халқимиз дастурхони тўкин бўлишига муносиб ҳисса қўшиш.

Ш. РАҲМАТУЛЛАЕВ
Зомин туманидаги «Зомин» ширкатлар бирлашмаси бош муҳандиси.

Қуйи Чирчиқ туманидаги «Ўзбекистон» тажриба-фермер хўжаликлари уюшмасида дон ўрими қизғин олиб боріляпти. Иш икки сменада ташкил этилган. Мавжуд 9 та комбайн юксак унум билан ишлатилаётир. Комбайнчилар меҳнат баҳсида Усмон Бурҳонов етакчилик қилаяпти. У мавсумда 150 гектар майдондаги ғаллани саранжомлаб олишга аҳд қилган.

СУРАТЛАРДА: 1. (Чапдан) комбайнчи Усмон Бурҳонов ва хўжалик бош муҳандиси Ҳамидулла Ҳусанов. 2. Ўрим пайти.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

КОМБАЙНЛАР БАРАКАСИ

Кейинги йилларда ғаллазорларимиз 1991 йилга нисбатан 5 баробарга кенгайди. 41 пудратчи иқтисодий манфаатдорлик таъминланаётганлиги сабабли жонбозлик кўрсатиб ишламоқда. Ўтган йили ҳар гектар ердан 34 центнердан ғалла йиғиштириб олган эдик. Ҳусанбой Пўлатов, Олимжон Расулов, Қамбарали Асқаров каби миришкорлар тасарруфидаги далаларда бу кўрсаткич 46 центнерга етказилди.

Ҳозирги кунда ҳам ғаллазорларимизда иш қизғин. Суръат кун сайин қизимоқда. Дастлабки натижалар қувонарли. Эргашали Жўраев, Эргашали Исмоилов далаларида гектаридан 47 центнердан бўлиқ ҳосил йиғиштириб олинмоқда. Тажрибали деҳқон Бозорбой Худойберганов илғорлар тажрибасини амалиётда қўллаб ҳосилдорликни гектарига 7 центнерга оширишга эришяпти.

Ўрим-йиғимда қатнашаётганларга қулай шароитлар яратилган. Дала шийпонларида ҳар куни хўжалик ҳисобидан иссиқ овқат, чой тайёрланмоқда. Илғорларни рағбатлантириш мақсадида яхшигина маблағ ажратилган. Эл севган қизиқчи, марҳум Рустамжон Ҳамроқулов номидаги маданият уйининг хушовоз хонанда ва созандалари дилрабо куй, қўшиқлари билан ғаллакорларга мадад бағишлашмоқда. Комбайнлар эрта тонгдан қош қорайгунча юқори унум билан ишлатиляпти. Ҳамкасбларим Собиржон Рустамов, унинг ўғиллари Мурoджон, Шавкатжон, шунингдек, Тўйчибой Кенжаев ҳамда Акрамжон Қудратовлар кунига ўрта ҳисобда 6 гектар ердаги ғаллани ўриб янчиб беришяпти. Тўртта сомон ташийдиган механизм бор. Унинг афзаллиги шундаки, биттаси билан одатдаги прицепнинг тўрттаси ишини бажариш мумкин. Марказий майдонда кечаю кундуз иш тўхтамаяпти. Дон пешма-пеш тозаланиб, қуритилиб, белгиланган манзилга етказилмоқда.

Бу йилги мавсум аввалгиларидан тамоман фарқ қилади. Майдонларнинг кенгайганлиги, томорқага эътибор кучайганлиги сабабли ишни зўр омилкорлик билан ташкил этиш лозим эди. Қувончлиси шуки, мададкорлар оз эмас экан. Туман таъмирлаш корхонасидан Рустамжон Жўраев, Расулжон Назаровлар бизга яқиндан кўмак беришмоқда. Улар техника хизмати гуруҳи аъзолари билан ҳамжиҳатликда ишлаб, комбайнларнинг юқори унум билан ишлашини таъминламоқдалар.

Жорий йилда ҳар гектар ердан 41 центнердан буғдой йиғиштириб олиб, ялпи ҳосилни 1.280 тоннага етказмоқчимиз. Экиндан бўшаган ерлар пешма-пеш ҳайдалиб кечки сабзавот, картошка экилмоқда.

Алижон АБДУРАҲИМОВ,
Поп туманидаги «Сирдарё» жамоа хўжалиги комбайнчиси.

САФАРБАРЛИК

Фидойи меҳнат туфайли 1.015 гектар ғаллазорда баракали ҳосил етиштирилди. Бизга кўрсатилаётган ғамхўрликдан руҳланиб ўрим-йиғимни уюшқоқлик билан олиб бораяпмиз. Ғалла ўрими муддатидан кечикса, нобудгарчиликка йўл қўйилади. Буни яхши англаган деҳқонларимиз 9 та комбайнни юксак унум билан ишлатишмоқда. Улар ёрдамида кунига 100 гектардан зиёд дон ўриб янчиляпти.

Бебаҳо бойликни тозалаш, қуритиш, манзилга элтиш ишлари ҳам кўнгилдагидек амалга оширилмоқда. Сидқидил меҳнат қилаётганлар муносиб равишда рағбатлантирилмоқда. Ўрим-йиғимда иштирок этаётганлар ғамхўрлик билан қуршаб олинган. Дала бошида хўжалик ҳисобидан иссиқ овқат, чой тайёрланмоқда. Маданий тадбирларни ҳам унутаётганимиз йўқ. Ахир яхши ишлаш учун кўнгилдагидек дам олиш лозим. Комбайнчилар махсус кийим-бош билан таъминланган. Зарурат туғилса, техника даланинг ўзида таъмирланмоқда. Ҳосил чўғи чаккимас. Арпа ва буғдой хирмони ҳар қачонгидан баракали бўлади.

Ўрим-йиғимда жонбозлик кўрсатаётганлар ҳақида гап кетганда Абдуғани Рашидов номи биринчилар қатори тилга олинади. У кунлик меъёрни 1,5 ҳисса адо этмоқда. Моҳир комбайнчи сифатли ишлашда барчага намуна. Хушмурод Абдусаломов ва Турсунбой Худойдодовлар ҳам фидокорона меҳнат қилиб, хирмонга барака киритишмоқда. Муҳим ишда ялпи сафарбарлик таъминланган.

Бу йил хўжалик бўйича 3656 тонна ғалла етиштиришимиз лозим эди. Мутахассислар ялпи хирмон 4 минг тоннадан ошади, дейишмоқда. Шу кунларда йиллик маррани эгаллаш арафасида турибмиз. Ҳосилдан бўшаган майдонлар пешма-пеш ҳайдалиб, чорва озуқаси экинлари, кечки сабзавот экилмоқда.

Бир нарса кишини қувонтиради: мустақиллик, иқтисодий ислоҳот туфайли ноз-неъмат бунёдкорига кенг эркинликлар берилди. Энди ўз маҳоратинг, тажрибангни ишга солиб мўл-кўл неъмат етиштиришинг, мўмай даромад олишинг мумкин. Бир вақтлар фақат пахта ташвиши билан яшадик. Йиллар мобайнида қора терга ботиб ишлаб, косамиз оқармади. Мана энди эса барча керакли нарсалар ўзимиздан чиқаяпти.

Ғалла ўрим-йиғимидан ташқари ғўза қатор ораларига ишлов бериш, боғлар ҳосилини йиғиштириш ишлари ҳам кўнгилдагидек кетяпти. Худо хоҳласа, йилимиз ҳар томонлама баракали бўлади.

Умаркул ПРИМҚУЛОВ,
Боёвут туманидаги Усмон Юсупов номли ширкатлар уюшмаси бошлиғи.

ТЎЙИМЛИ, СИФАТЛИ ОЗУҚА ЕТИШТИРИШ ТАЖРИБАСИДАН

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов жорий йилнинг 16 май куни Вазирлар Маҳкамаси йиғилишида яқин йиллар ичида республика аҳолисини ўзимизнинг гўшт-сут маҳсулотлари билан таъминлаш тўғрисида гапириб, бунинг учун мамлакатимизда барча имкониятлар мавжудлигини таъкидлаган эди.

Ҳақиқатдан ҳам шундай, ҳозирги пайтда барча турдаги хўжаликларда 5 миллион 442 минг қорамол, шу жумладан, 2 миллион 346 минг сигир, 11 миллион 3 минг қўй ва эчки мавжуд.

Жорий йилда суғориладиган ерларда бошоқли дон экинлари майдони 834 минг гектарга етказилгани, 1996 йилда 1 миллион 300 минг гектарга етказилиши, табиий-иқтисодий шароитлар эътиборга олинган ҳолда деҳқон (фермер) хўжаликларига бир шартли мол ҳисобига 0,3-0,45 гектардан суғориладиган ёки 2 гектардан лалми ер берилиши, бозор муносабатларининг жорий этилиши чорвачиликни ривожлантириш ва ундан самарали фойдаланиш учун қулай вазиятни вужудга келтиради.

Эндиликда қишлоқ хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларидан талаб қилинадиган энг муҳим иш — бу молларни озуқа билан таъминлаш борасидаги эскича услубларни тубдан ўзгартиришдир. Маълумки, моллар маҳсулдорлигининг 60 фоизи озуқалар даражаси ва сифатига боғлиқ. Афсуски, мана шу муҳим омил кўпгина хўжалик ва фермаларнинг раҳбарлари, мутахассислари томонидан амалий ишда эътиборга олинмаётир.

Кейинги йиллар давомида чорвачилик фермаларининг дағал, ширали ва кўк озуқаларга бўлган талаби Қорақалпоғистон Республикасида 45-50 фойиз, Сурхондарё, Хоразм, Бухоро, Жиззах, Қашқадарё, Самарқанд, Сирдарё вилоятларида 65-70 фойиз, қолган вилоятларда 75-80 фойиз қондирилиб келинмоқда. Бу ҳол чорвачилик маҳсулотларини кўпайтиришга салбий таъсир кўрсатмоқда.

Чорвачиликнинг озуқа билан таъминланишидаги асосий сабаблардан бири шундаки, хусусийлаштирилган кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари озуқа экинлари учун ажратилган ерлардан самарасиз фойдаланиб, экинлардан кам ҳосил олмоқдалар, озуқабоп экинлар таркибини такомиллаштириш, аралаш, такрорий, оралиқ экинлар экиш, серҳосил экинларни кўпайтириш ишлари билан шуғулланмаяптилар, озуқа етиштиришда юқори кўрсаткичларга эришган хўжаликлар тажрибаларидан фойдаланмаяптилар. Натижада ўтган йили Қорақалпоғистон Республикасидаги барча тоифадаги хўжаликларда пичанга мўлжалланган беда ҳосили гектарига 52, Навоий вилоятида 64, Сирдарёда 77, Тошкент вилоятида 82 центнерни, силос ва кўк озуқа учун мўлжалланган маккажўхори ҳосили Қорақалпоғистон Республикасида 64, Жиззахда 61, Сирдарёда 78, Қашқадарёда 112, Самарқандда 130 центнерни, илдиз мевалилар гектарига Навоий вилоятида 122, Қашқадарёда 139, Жиззахда 146 центнерни ташкил этди. Булар республика бўйича ўртача ҳосилдорликдан деярли 1,5-2 ҳисса камдир. Экиш муддатининг ҳамда бошқа агротехник усуллар технологиясининг бузилиши натижасида асосий, такрорий ва оралиқ экинлардан Кегейли, Комсомолобод, Когон, Хатирчи, Музробод, Ш. Рашидов, Зомин, Бўка, Жомбой ва бошқа бир қатор туманлардаги хўжаликларда ниҳоятда паст ҳосил олинмоқда, бир гектар ер майдонидан олинаётган озуқа бирлиги атиги 2-4 тоннани ташкил этмоқда, холос. Бу мавжуд имкониятдагидан 2-3 марта кам, демакдир.

Айни пайтда вилоятларнинг, айниқса Наманган вилоятининг ҳар бир гектар еридан 10-12 тоннадан озуқа бирлиги олаётган бир қатор хўжаликлари олимлар, мутахассисларнинг тавсияларига амал қилиб, бу кўрсаткични 15-20 тоннага етказиш йўлида муайян ишларни амалга оширмоқдалар.

Шу муносабат билан республика Қишлоқ хўжалик вазирлиги томонидан жорий йилнинг 20 майида Наманган вилоятининг Наманган ва Учқўрғон туманларида республика кўрсатув-семинари ташкил этилди. Унинг қатнашчилари озуқабоп аралаш экинлар етиштириш, ҳосилини йиғиштириб олиш, тайёрлаш ва сақлаш, дон учун соя етиштириш илғор технология, шунингдек, иккинчи (ёзги) экинлар йиғиштириб олингандан сўнг силос учун маккажўхорини қанд жўхори (сорго) билан аралаш ҳолда экиш технологиялари билан танишдилар.

Семинарнинг асосий мақсади хўжаликлардаги бир гектар майдондан икки марта юқори ҳосил олишнинг илғор технологиясини, бошоқли, дуккакли, аралаш, кўп компонентли экинлар ҳисобига тўйимлилиги бўйича мувофиқлаштирилган озуқаларни бевосита даланинг ўзида кам ҳаражат сарфлаб етиштириш илғор технологиясини амалда кўрсатишдан иборат эди. Шунингдек, бу семинарда 0,3 гектар ер майдонидан 35-45 центнер озуқа бирлиги етиштириш имкониятлари ва бу билан шартли мол бошига бир йилга етарли озуқа тайёрлаш ҳам намойиш этилди.

Масалан, Наманган туманидаги «Ижодкор» хўжалигида (раис Абдураҳмон Абдураҳимов) чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш муаммоси асосий озуқа экинлари майдони кенгайтирилмасдан ҳал этилмоқда. Бу хўжаликда 1994 йилда асосий озуқа экинлари майдони 1990 йилдаги 241 гектардан 158 гектарга, яъни 32 фойиз қисқартирилди. Аммо, бу озуқа базасининг ҳолатига ва чорвачиликнинг ривожланишига асло таъсир этмади. Аксинча озуқа бирлиги ҳисобидан ем-хашак етиштириш 1663 тоннадан 1833 тоннага кўпайди, яъни 10 фойиз ортди. Қорамоллар сони 10 фойиз, сут етиштириш 7 ва гўшт тайёрлаш 18 фойиз кўпайди. Сигирлардан 3128 килограмм ёки 1990 йилдагига нисбатан 147 килограмм ортиқ сут соғиб олинди.

Бу ютуқларнинг сири нимада? Аввало озуқа экинларининг сифатли уруғларини (қандли жўхори (сорго), озуқабоп нўхат, тритикале, сербаргли сули, рапс, маккажўхори) хўжаликнинг ўзида етиштириш йўлга қўйилган. Хўжалик бу экинларнинг уруғлари билан вилоят, ҳатто республика хўжаликларини таъминлайди. Иккинчидан, хўжаликда озуқа базасини мустаҳкамлашдаги муҳим омил — бу ҳар гектар ердан йилига икки марта ҳосил олишнинг йўлга қўйилганидир. Эски бедазорларга октябрь ойида ўғит солиш, тритикале, арпа, нўхот сепиб таъмирлаш одат бўлиб қолган. Бу эса ҳар гектар майдондан 400-500 центнердан юқори сифатли ва тўйимли, кўк озуқа олиш имкониятини бермоқда. Бир майдондан икки марта ем-хашак олиш учун бу ерда октябрь ойида қуйидаги аралаш озуқабоп экинлар (гектар ҳисобида) — нўхот (30 кг) + тритикале (60 кг) + сербарг сули (50 кг) + рапс (2 кг) экилиб май ойининг ўрталарида молларга едириш ва донли сенаж учун гектаридан 400-500 центнер ўта тўйимли, кўк озуқа ўриб олинади. Мана шу майдонга яна 1 июлгача маккажўхори (40 кг) билан қанд жўхори (8 кг) экилиб, хўжаликка сентябрь ойининг охири, октябрь ойининг бошида гектаридан 500-600 центнердан кўк поя ўриб олиб, қанд билан тўйинтирилган силос бостириш имконини беради. Март-апрель ойларида маккажўхори (35 кг) билан қанд жўхори (10 кг) гектарига экилса, бундан ҳам икки ҳосил (биринчи ўрим июль ойида — 500-600 центнер ва иккинчи ўрим октябрь ойида — 300-400 центнер) олиш мумкин. Ем-хашак базасини мустаҳкамлашда июль ойида бошоқли дон экинлари ўриб олингандан сўнг маккажўхори гектарига (50 кг) + жўхори (12 кг) ёки хашаки нўхот (30 кг) + тритикале (70 кг) + кунгабоқар (10 кг) + серборг сули (50 кг) мажмуида экин экиш катта манба ҳисобланади. Бунда ҳар гектардан 300-400 центнердан кўк озуқа олиш мумкин. Ем-хашак тайёрлаш ишларига шу йўсинда ёндошиш натижасида ҳар гектар майдондан озуқа бирлиги ҳисобида ем-хашак цехларида қайта ишлаш ва тўйинтиришни талаб қилмайдиган 15-20 тоннадан ем-хашак олиш имконини беради.

Ем-хашак етиштиришда мазкур тажриба айни пайтда катта иқтисодий самара ҳам беради. Бунда бир озуқа бирлигининг таннархи бошқа хўжаликлардагига қараганда 3-4 марта кам — 32 тийинни ташкил этади, аммо едириладиган ем-хашакнинг фойдаси эса 20-25 фойиз юқоридир.

Кўриниб турибдики, кўпгина хўжаликларда чорвачилик озуқа базаси ночорлигининг сабаблари озуқабоп экинлар экиладиган майдонларнинг етишмаслигида эмас, балки мавжуд ем-хашак тайёрлаш манбаларига хўжасизларча муносабатда бўлишда, такрорий оралиқ озуқабоп экинларнинг аҳамиятига етарли баҳо бермай, уларни етиштириш ва йиғиштириб олиш технологиясига риоя қилмасликдадир...

Ю. ШКРЯБИН
Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлиги ем-хашак ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи.

ХЎЖАЛИК ЮРИТИШНИНГ ЯНГИ УСУЛИ

Мамлакатимизда қарор топаётган бозор иқтисодиёти хўжалик юритишнинг янги шаклларига ўтишни тақозо этмоқда. Шу мақсадда «Ўзмевасабзавотузумсаноат» республика уюшмаси таркибида ҳам ялпи равишда агрофирмалар тузиш ишлари амалга оширилмоқда. Бу тадбирдан кўзланган мақсад нима?

«Ўзмевасабзавотузумсаноат» республика уюшмаси раисининг ўринбосари Ж. Маърупов билан суҳбатимиз мана шу савол моҳиятига ойдинлик киритишдан бошланди.

— Жонажон Ўзбекистонимизнинг мустақил давлат сифатида жаҳон ҳамжамиятига қўшилиши, иқтисодиёт борасида бозор муносабатларининг шаклланаётгани хўжалик юритишда ҳам янги усулларига ўтишни кун тартибига кўндаланг қилиб қўйди. Чунки олдинги тузум даврида юзага келган, қарор топган хўжалик юритиш усуллари билан янгича шароитда ишлаб бўлмаслигини амалиёт яққол кўрсатди. Шуни ҳисобга олиб Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ўтган йил октябрь ойининг охирида мева-сабзавот мажмуи корхона ва ташкилотларининг иқтисодий мустақиллигини таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида махсус қарор қабул қилди. Турли озиқ-овқат маҳсулотларини етиштиришни ва аҳолига сотишни кўпайтириш, бозор муносабатларини чуқурлаштириш ҳамда республика мева-сабзавот мажмуи қишлоқ хўжалиги, қайта ишловчи ва бошқа корхоналарининг иқтисодий мустақиллиги асосида рақобатли иш шароитлари яратишга қаратилган ушбу қарорда «Мевасабзавотузумсаноат» ҳудудий бирлашмаларининг қишлоқ хўжалиги, қайта ишловчи ва хизмат кўрсатувчи корхоналари негизида деҳқончилик-саноат фирмалари ташкил этиш асосий вазифалардан бири қилиб белгиланган эди. Шунга мувофиқ «Ўзмевасабзавотузумсаноат» республика уюшмаси таркибида 48 агрофирма тузилди. Бу жараён ҳозирги кунда ҳам давом эттирилиб, агрофирмалар самарали тарзда фаолият кўрсатишга пухта замин ҳозирланмоқда.

— Хўжалик юритишнинг янги усулига асосланган бундай агрофирмаларнинг ўзига хос жиҳатлари нималардан иборат?

— Деҳқончилик-саноат, бошқача айтганда, агрофирмаларни тузишдан кўзланган асосий вазифалардан бири -қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи хўжаликлар, сақловчи, қайта ишловчи ҳамда сотувчи корхоналар ўртасидаги мавжуд тарқоқликка барҳам бериб, уларнинг саъй-ҳаракатларини ягона мақсад — арзон, харидоргир, жаҳон андозаларига мос маҳсулот ишлаб чиқаришга йўналтиришдан иборатдир. Агрофирмалар — қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирадиган, сақлайдиган, қайта ишлайдиган ҳамда сотадиган корхона ва ташкилотларнинг биргаликда ўзаро манфаатли хўжалик юритишлари учун яратиб берилган имкониятдир. Деҳқончилик-саноат фирмаси таркибига кирувчи корхоналар ва ташкилотлар хўжалик мустақиллигини ҳамда юридик шахс ҳуқуқини сақлаб қоладилар.

Иқтисодий мустақиллик ва ўзаро манфаатли ҳамкорликнинг бу тарзда уйғунлашуви, шубҳасиз, тадбиркорлик, ташаббускорликка кенг йўл очиб беради, хўжалик юритиш борасида илгари мавжуд бўлган кўплаб тўсиқларни бартараф этади, ортиқча харажатларнинг олдини олишга имкон беради. Бир сўз билан айтганда, агар агрофирмаларни тузиш ишлари оқилона йўлга қўйилиб, уларнинг самарали фаолият крсатиши учун тегишли иқтисодий ва ҳуқуқий шароитлар яратилса, қишлоқ хўжалиги ҳамда қайта ишлаш саноати соҳасида туб бурилиш ясаш мумкин. Шу боис агрофирмалар тузиш тўғрисида республикамиз раҳбарияти қабул қилган қарорни вақтида ва узоқни кўзлаб амалга оширилган ғоят муҳим тадбирлардан бири десак асло янглишмаймиз.

— Маълумки, Сиз бир неча йил олдин дастлабки агрофирмалардан бирини тузишда ташаббускор бўлгансиз ва унга муваффақиятли раҳбарлик қилгансиз. Хўжалик юритишнинг бу янги шаклига ўтишга сабаб бўлган омиллар ва озми-кўпми тўплаган тажрибангиз тўғрисида сўзлаб берсангиз.

— Агрофирма юзага келишига ҳаётнинг ўзи туртки берган. Мен вино заводи раҳбари эдим. Шундай бўлдики, йилдан-йилга хом ашё танқислиги сезила бошлади. Шартнома бўйича бизга узум етказиб бериши керак бўлган хўжаликлар энг сара маҳсулотни бозорга жўнатишиб корхонамизга қолган-қутган, сифати паст узумларни олиб келишарди. Бундай ириган-чириган, чала пишган хом ашёдан қандай қилиб харидоргир маҳсулот ишлаб чиқариш мумкин?

Аҳвол шу даражага етдики, сифати паст хом ашё ҳам анқонинг уруғи бўлиб қолди. Ишлаб чиқариш издан чиқиб, корхонамизнинг фаолият кўрсатиши муаммога айланди. Нима қилишни билмай ҳокимликка йўл олдим. Вазиятни тушунтириб: «Ҳеч бўлмаса, беш юз гектар ер беринглар. Қачонгача бировларга қарамликда ишлаймиз? Ўзимизга керакли маҳсулотни ўзимиз етиштиришга уриниб кўрайлик» дедим.

«Хўп, ўйлаб кўрамиз», дейишди. Худди шу паллада ҳукуматимизнинг зарар кўриб ишлаётган хўжаликларни тугатиш тўғрисидаги қарори чиқиб, район ҳокимияти шундай икки хўжаликни корхонамиз қарамоғига олишни таклиф қилишди. Ўйланиб ўтирмасдан розилик билдирдим. Шу тариқа узумчилик хўжалиги ва вино заводи бирлашиб, дастлабки агрофирма ташкил топди. Кўп ўтмай район ва вилоят ҳокимияти орқали уни ҳужжатлаштирдик.

Чиндан ҳам, хўжаликларнинг моддий аҳволи ночор ҳолатда экан. Биттасида сув тармоқлари йўқ бўлса, биттасида хонадонлар газлаштирилмаган ва ҳоказо. Вино заводи ҳисобидаги маблағлар эвазига хонадонларни ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлашни бошлаб юбордик. Жўмракларда «зангори олов» ва сув пайдо бўлганида одамлар юзидаги қувончни бир кўрсангиз эди!..

Хўжалик юритишни ҳам секин-аста йўлга қўйдик: ерни маҳсулот етиштирувчиларга ижарага бериб, ҳосилнинг қанча қисми хўжаликка топширилиши, қанча қисми ижарачига қолиши хусусида келишиб олдик. Бу борада ҳеч қандай ғирромлик йўқлигига амалда ишонч ҳосил қилгач, деҳқонларимиз ўзгача кунтҳафсала, иштиёқ билан тер тўка бошлашди. Даромад бир неча баравар ортиб, хўжаликлар ҳам, деҳқонлар ҳам, вино заводи ҳам ўзаро манфаатдорлик асосида фаолиятни қизитиб юборишди. Натижада ишлаб чиқариш юксалиб, турмушимиз кундан-кунга фаровонлашаверди. Ўша тажриба ҳозир асқотмоқда.

— Жўравой ака! Агрофирма билан боғлиқ даврингизни мароқ билан эсладингиз. Ҳеч қийинчилик, мураккаблик бўлмадими?

— Бўлганда қандоқ! Мен илгари саноат соҳасида ишлаганман. Қишлоқ хўжалигидан деярли бехабар эдим. Агрофирма ташкил топгач, биз билан бирлашган иқтисодий аҳволи ночор иккита хўжаликни оёққа турғазиш тадбирини кўришга тўғри келди. Нимани қачон экиш, парвариш қилиш, йиғиштириб олиш каби масалаларни синчиклаб ўрганиш, агрофирма фаолияти билан боғлиқ бошқа кўплаб муаммоларни ечиш керак эди. Ажабланарлиси шундаки, хўжалик раҳбарлари, мутахассислар пухта билим ва тажрибага эга эмас эканлар. Агар уларга ишониб, вақтида назорат қилинмаса, ҳосилнинг анчагина қисмини қўлдан бериб қўйиш мумкин экан. Чунки қишлоқ хўжалиги соҳасида йўл қўйилган хатони тузатишга камида бир йил керак. Гоҳида бу муддат ҳам кифоя эмас.

Хуллас, муаммолар етарли эди. Лекин хўжалик юритишнинг янги шакли бўлган агрофирма доирасида уларнинг ҳаммасини ечиш мумкин. Бунинг учун моддий манфаатдорликни тўғри йўлга қўйиш асосида деҳқонлар, мутахассислар, ишчи-хизматчиларни битта мақсад — сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга сафарбар қилишга эришиш талаб этилади. Бу — ҳар қандай шароитда муваффақиятли хўжалик юритишнинг асосий шартидир.

— Ҳозир тузилаётган агрофирмалар фаолияти самарали кечиши учун яна нималарга эътиборни қаратиш зарур деб ҳисоблайсиз?

— Раҳбар танлашга. Сир эмаски, баъзи жойларда район ҳокими ўзгариши билан хўжаликлар, корхона ва ташкилотлар раҳбарлари ҳам алмаштириляпти. Ҳолбуки, Президентимиз «Иқтисодиёт сиёсатдан ҳоли бўлиши керак» деб алоҳида таъкидлайдилар. Хўжалик юритиш борасида ҳам ушбу ақидага амал қилишни ўрганмас эканмиз, ислоҳотларни жадаллаштириш, иқтисодиётни ўнглашимиз қийин бўлади. Ахир агрофирма тузилса-ю, унга ташаббускор, ҳалол раҳбар топиб қўйилмаса ёки бундай раҳбар тақдири агрофирмага бевосита алоқаси йўқ кишининг қўлида бўлса, самарали тарзда хўжалик юритиб бўладими? Йўқ, албатта.

Шунинг учун ҳам Вазирлар Маҳкамасининг деҳқончилик-саноат фирмалари тузишга оид қарорида: «Белгилаб қўйилсинки, деҳқончилик-саноат фирмаси маҳсулотларни етиштирувчи, сақловчи, қайта ишловчи ҳамда сотувчи корхона ва ташкилотларнинг ихтиёрий бирлашмаси ҳисобланади ҳамда очиқ турдаги акционерлик жамияти шаклида ташкил этилади», дея таъкидланган. Бошқача айтганда, агрофирманинг хўжалик юритиш ишларига ташқаридан ҳеч кимнинг ноқонуний равишда аралашишига ҳақи йўқ. Бу ҳуқуқий давлат барпо этиш асносида ишлаб чиқариш корхоналари, маҳсулот етиштирувчи хўжаликларнинг иқтисодий мустақиллигини муҳофаза қилишга қаратилган ғоят муҳим тадбирлардан биридир. Ҳукуматимиз яратиб бераётган бундай имкониятлардан оқилона фойдаланиб иш кўрилса, шубҳасиз, яқин вақтлар ичида қишлоқ хўжалигини юксалтириш, қайта ишлаш тармоқларини ривожлантириш борасида туб бурилишга эришиш мумкин.

— Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришнинг қайси соҳалари бўйича агрофирмалар ташкил этиш режалаштирилган?

— Корхона ва хўжаликларни ихтисослаштиришни янада чуқурлаштириш асосида узумчилик ва виночилик; консерва маҳсулотлари ишлаб чиқариш; янги ва қуритилган мева-сабзавот маҳсулотлари ҳамда узум етиштириш; картошка етиштириш ва уни қайта ишлаш, сабзавот-полиз экинлари ва картошка уруғи етиштириш бўйича деҳқончилик-саноат фирмалари ташкил этиш юзасидан кенг кўламда ишлар олиб борилмоқда. Бу ишлар Вазирлар Маҳкамасининг алоҳида назоратида турибди, негаки, қишлоқ хўжалиги соҳасида ислоҳотларнинг муваффақиятли кўп жиҳатдан ушбу тадбирнинг қай даражада омилкорлик билан амалга оширилишига боғлиқдир.

Ш. АЛЛАМОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

АВЛОДЛАР НАСИБАСИ

Йил сайин атроф-муҳитни муҳофаза қилиш долзарблик касб этмоқда. Бу муаммога эътибр ҳам ортмоқда. Чунончи, бу йил атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бутунжаҳон куни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг хомийлигида ўтказилиб, қатор тадбирлар амалга оширилди.

Бизнинг минтақамизда ҳам атроф-муҳитни муҳофаза қилиш табаиатнинг мусаффолигини тиклаш борасида муайян ишлар қилинмоқда. Шу муносабат билан Ўзбекистон Республикасида табиатни муҳофаза қилиш, алоҳида қўриқланадиган табиий ҳудудлар, сув ва сувдан фойдаланишга оид қонунлар қабул қилинганлиги, Вазирлар Маҳкамасининг ҳар хил табиий офатларнинг олдини олишга қаратилган қарорларини таъкидлаш жоиз. Ўзбекистон табиатни муҳофаза қилиш жумҳурият қўмитаси ҳам республикамизнинг турли районларида экологик аҳволни яхшилаш юзасидан тадбирлар кўрмоқда. Жумладан, республикамизнинг бутун ҳудудида экологик жиҳатдан мураккаб нуқталарни аниқлаш ишлари якунланди. Натижада 200 дан кўпроқ ана шундай экологик хавф ўчоқлари аниқланиб, улар асосан кимё, металлургия, нефть маҳсулотларини қайта ишлаш, озиқ-овқат саноати корхоналари яқинида жойлашгандир. Шунингдек, мутахассислар пестицидлар ва бошқа химиявий дориворлар қолдиқлари мавжуд собиқ қишлоқ хўжалик самолётлари қўнимгоҳларини ҳам назорат остига олишган.

Яқинда Тошкентда «Атроф-муҳитни сақлаш — Ўрта Осиё давлатларининг истиқболи масаласидир» деган мавзуда халқаро кенгаш бўлди. Уни Конрад Аденауэр номли жамғарма ва Орол ва Орол бўйини муҳофаза қилиш жамоатчилик қўмитаси ўтказди. Йиғинда Марказий Осиё ва Қозоғистоннинг барча районларида табиатни муҳофаза қилиш ва сув захираларидан фойдаланишни тартибга солиш дастурини ишлаб чиқиш мақсадга мувофиқ эканлиги таъкидланди. Амалий тадбир сифатида К. Аденауэр номли жамғарма мутахассисларнинг Марказий Осиё табиатни муҳофаза қилиш бўйича хариталарини яратиш ғоясини қўллаб-қувватлади.

Табиатни муҳофаза қилиш тўғрисида гап кетганда сув шовваларии, ғорлар, геологик манбалар, чашмалар ва бошқа ноёб манзилгоҳларни асраш тўғрисда ҳам бош қотириш керак. Ўзбекистон Фанлар академиясининг жуғрофия бўлими «Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш» лабораторияси ходимлари республикамиз худудида 400 дан ортиқ ана шундай жойларни аниқлашди. «Қирққиз» геологик манбааси, Кўлбулоқ палеологик қўнимгоҳи, Амир Темур ғори, Тошқўрғондаги диназаврлар изи майдони ФА жўғрофия бўлими илмий кенгаши ва Ўзбекистон «Инсон ва биосфера» миллий қўмитаси томонидан ЮНЕСКО ҳомийлигида ташкил этилаётган бутунжаҳон ёдгорликлари рўйхатига киритиш учун таклиф этилди.

Бундай ноёб масканларнинг рўйхатини янада давом эттириш мумкин. Зеро, мамлакатимиз табиати бойлиги ва ранг-баранглиги билан ажралиб туради. Лекин ҳали тадқиқотчилар қадами етмаган, аниқроғи улар томонидан синчиклаб ўрганилмаган жойлар кўп. Дарвоқе, табиатни муҳофаза қилиш борасида эришилган натижалар билан кифояланишга ўрин йўқ. Муҳими, бу эзгу ишга имкони борича кўпроқ аҳоли эътиборини жалб қилиш, ҳар бир кишини ўзи яшаётган табиий бойликларга эҳтиёткорона муносабатда бўлишга ўргатиш муваффақият гаровидир.

Б. БАҲРИДДИНОВ.
ЎзФА жуғрофия бўлими «Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш» лабораторияси мудири.
Э. ЧЕМБАРИСОВ.
ЎзФА сув муаммолари илмгоҳи гидрохимия лабораторияси мудири.

ГАВҲАР ЎРНИГА ЗАҲАР

Жойларда таркибида гиёҳвандлик воситалари бўлган, қонун йўли билан таъқиқланган ўсимликларни экиш ва етиштириш, шундай моддаларни эгаллаш, ўтказиш, тайёрлаш, сақлаш, ташиш ва жўнатиш каби жиноий ҳаракат қилаётганлар фаолиятига қонуний йўл билан чек қўйиш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

Дарвоқе, гиёҳвандлик воситаларини истеъмол қилиш оқибати ҳаммага аён. Неча-неча гулгун ҳаёт эгалари шу оғу туфайли топганидан, бахтидан, фарзандидан, ота-онасидан, қолаверса, эл-юртидан ажралмоқда. Маълумки, гиёҳвандлик воситалари кишини кўзидан пана жойларда тоғу тошларда, адирлик ён бағирларида ўстирилади. Ҳатто айрим ҳолларда баъзилар ўз томорқаларида ҳам шундай ўсимликларни ўстираётганликлари ташвишлидир.

Жиззах вилоятининг Бахмал туманида «Қорадори-95 операцияси» давом этмоқда. Шу йилнинг беш ойи давомида бу борада жуда катта ишлар қилинди. Бахмал тоғли туманлар сирасига киради. Тоғли, қаровсиз ерларда етиштирилган кўкнори ўсимлиги милиция ходимлари томонидан аниқланиб, йўқ қилиш чоралари кўрилди. Қонун посбонлари гиёҳванд моддалар етиштирадиган майдонларни аниқлаб, йўқ қилиш бўйича операциялар ўтказишмоқда.

Гиёҳвандлик воситалари ўстирувчилар анойи эмас. Улар ўзларининг қабих мақсадларига эришиш учун кўпчиликнинг қадами етмайдиган тоғитошларнинг пана жойларига, адирликларнинг кўз илғамас ёнбағирларида шум ниятларини амалга оширишади.

Ўтган йили 79 марта аҳоли томорқаларида кўкнори етиштириш фактлари аниқланганди. Барчаси бўйича қонуний чоралар кўрилган. Бу йил эса беш ой давомида шахсий томорқаларида гиёҳванд моддалар етиштираётган 22 та факт аниқланиб, айбдорларга нисбатан қонун йўли билан қатъий чоралар кўрилди.

Ўз шахсий томорқаларида гиёҳвандлик моддалар ўстираётганларнинг аксарияти нафақахўр кексалар эканлиги айниқса ташвишлидир. Ёши бир жойга бориб қолган оқ соқол, намоз ўқиб ёшларга насиҳат қилиш ўрнига кўкнори ўстириб, уни эзиб ичиб «кайфини» сураётганига тоқат қилиб бўладими?! Яқинда бир кекса нашаванднинг кўкнори парваришлаётган пайтда ички ишлар ходимига берган жавобидан ажабланасан, киши. У кўкнорини йўқ қилиш учун келган ички ишлар ходимларига агар бу бўлмаса мен ўлиб қоламан деган сўзларни айтишгача бориб етди. Айрим қишлоқларда фалончи нашаванд, палончи кўкнори деб одамлар уларга лақаб қўйиб олишган.

Кўп ҳолларда гиёҳвандлик моддаларини ўз томорқасида етиштираётган, кимсаларнинг иқтисодий жиҳатдан ночор аҳволда яшаётганлигини кўриб ачинасан, киши. Томорқага гиёҳвандлик ўсимлиги экиш ўрнига, оиланинг эҳтиёжи учун мева-сабзавот экиб, ундан ҳосил олиб, яхшироқ турмуш кечириш йўлларини қидирса бўлмайдими? Хўш, нашаванд «оқсоқол»ни кўрган ёшларда қандай фикр туғилади? Мусулмончиликда кексалар доимо ёшларни тўғри йўлга бошлашган. Уларга панд-насиҳат қилишган.

Энг ачинарлиси шундаки, айрим ҳолларда туман хўжаликларининг қаровсиз ерларида ҳам гиёҳванд ўсимликлар ўстиралаётганлик фактлари учрамоқда. Ўтган йили тумандаги «Узунбулоқ» ширкатлар уюшмасида 1334 метр квадрат майдонга гиёҳвандлик моддалари экилганлиги аниқланиб, чоралар кўрилганди. Назаримизда, бу чоралар ўз таъсирини кўрсатмаганга ўхшайди. Шу йилнинг дастлабки беш ойидаёқ 31600 метр квадрат майдонларга гиёҳвандлик моддалари экиб ўстирилаётганлиги фош этилди. Бахмал ўрмон хўжалигида ҳам аҳвол ташвишли. Тўғри, ўрмон хўжалигининг майдонлари тоғлик адирликлардан иборат. У жойларни доимий назорат қилишнинг уддасидан чиқиш қийин. Ўрмон хўжалиги ихтиёридаги баъзи жойларга кўкнори экишганига нима дейсиз.

Дарҳақиқат, юқоридаги ноқонуний ҳаракатларни фош этишда район ички ишлар бўлимига республика ички ишлар вазирлигининг жиноят қидирув бош бошқармасининг гиёҳвандликка қарши кураш бўлим ходимлари техника билан катта ёрдам қилдилар. Гиёҳвандликка қарши кураш бўлими бошлиғининг муовини, милиция подполковниги Алишер Жўраевнинг саъй-ҳаракати билан гиёҳвандлик моддалари етиштирилаётган майдонлар аниқланди. Тўғри айрим тоғли ерларга машина у ёқда турсин, отда ҳам чиқиб бўлмайди. Мўмай даромад илинжида бўлган жиноятчи унсурлар эса устаси фаранг. Инсон қадами етмайдиган жойларни олдиндан кўзлаб, ўз мақсадларига эришиш йўлида ҳеч нарсадан тап тортмайди..

Шу йилнинг 8 май куни эски «Туятортар» сув хўжалиги канали бўйида экилган 360 квадрат метр майдондаги кўкнорини парваришлаб, ишлов бераётган пайтда қўлга олинган Саъдулло Дўнгалов, Бозорбой Омонов, Абдурасул Жўраевлар жавобгарликка тортилди. Шу факт юзасидан уларнинг уй-жойлари кўздан кечирилди. Зарурий далил ашёлар қонунбузарлардан тортиб олинди. Жиноят қидирув бўлимининг синчков изқуварларининг сезгирлиги қўл келди. Шу иш бўйича айбланувчи Омонов Бозорбойнинг акаси Омонов Ғаффорнинг уйи тинтув қилинганда «ТОЗ-8» маркали ўқ отар қуроли топилди. Омонов Ғаффорнинг жиноий ҳаракати юзасидан қонуний чора-тадбирлар кўрилди.

Бахмалнинг «Ойқор» тоғлари Тожикистон Республикаси билан чегарадош, тоғли жойларда ички ишлар ходимлари томонидан назорат кучайтирилди. Яқинда туман ички ишлар бўлими навбатчи қисми инспектори Саъдулло Бердонов, ёшлар билан ишлаш инспекцияси нозири Содиқ Ёқубовнинг хушёрлиги туфайли 3 нафар Тожикистон фуқороси 82 грамм кўкнори шираси ва 715 грамм банг нашаси билан қўлга олинди.

— Гиёҳвандликка қарши муросасиз ҳаракат бошланган,-дейди туман ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция подполковниги Бултой Абдувоҳидов. — Бу жирканч иллатга қарши ҳокимият, прокуратура ва суд органлари ҳамкорликда ишлаётганлиги яхши натижа бермоқда. Одамлар гиёҳвандлик моддаларини истеъмол қилиш, ўстириш оғир жиноят эканини тушуниб бормоқдалар. Аммо, гиёҳвандликнинг ҳар қандай кўринишини таг-томири билан йўл қилишга барча бирдай бурчли эканини унутмаслигимиз керак.

Тоғли ва адирлик жойлардаги баъзи хўжаликлар раҳбарлари эса жамоатчилик билан ҳамкорликда район ички ишлар бўлимига ёрдам беришга негадир шошилмаяптилар. Масалан, «Узунбулоқ» ширкатлар уюшмаси раҳбари Жўра Норбоев вазифасига совуққонлик билан, бефарқ муносабатда бўлиб, хўжалик ҳудудидаги майдонларда кўкнори етиштирувчиларни аниқлаб, тегишли чора-тадбирлар кўришни уддасидан чиқолмаган. Туман ҳокимлиги бу нохуш аҳволга жиддий муносабат билдириб, хўжалик раҳбарини ишдан бўшатиш ҳақида қарор қабул қилди. Бахмал ўрмон хўжалиги раҳбарлари фаолиятига тегишли баҳо берилди. Улар жазоланди.

Эл-юрт осойишталиги — катта бойлик. Бехавотир жойда барака бўлади. Шундай экан, кишиларнинг мўътадил ҳаёт кечириб, меҳнат қилишларини таъмин этишга барча бирдай жавобгардир.

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» махсус мухбири.

ҲАРОМ ЕГАН ҲАЛҚУМИДАН ИЛИНАР

Булунғур туманида ички ишлар бўлими томонидан жиноятчиликка қарши кураш кун сайин кучайтирилмоқда. Шу хусусда туман ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция подполковниги Сайфиддин ИКРОМОВ ҳикоя қилади.

— Бўлимимиз ходимлари меҳнаткашлар билан елкадош бўлиб, қишлоқ хўжалигининг ҳар бир жабҳасида уларнинг қонуний манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида тинмай ҳаракат қилмоқдалар.

Мана, ғалла ўриб-йиғиш мавсуми қизғин паллага кирди. Туман ҳудудида 17075 гектар ерга бошоқли дон экилган. Барча ғалла хирмонларига участка нозирларидан ташқари яна биттадан ёрдамчи милиция ходимлари ажратилган бўлиб, улар одамлар билан талон-торожликка йўл қўймаслик ҳақида юзма-юз суҳбатлашмоқдалар. Комбайнчилар, трактор, юк автомашиналарининг ҳайдовчилари, хирмонбошилар ва бу ишга жалб қилинган шахслар жиддий огоҳлантирилиб, агар талон-торожликка йўл қўйсалар жиноий жавобгарликка тортилишини ёзма равишда огоҳ этдилар.

Туманимиз ҳудуди ғалла майдонлари қўшни Тожикистон Республикасига чегарадош бўлгани учун ички ишлар бўлими ходимларидан жуда сезгир ҳаракат қилишни тақозо этади. Шунингдек, ўзининг шахсий манфаатини элникидан устун биладиган айрим нокас кимсалар республика ҳудудидан ғаллани четга чиқариб юборишининг олдини олиш чоралари кўрилди. «Хўжамазгил» ижара хўжалигининг Пармонтепа қишлоғига, Алишер Навоий номидаги ижара хўжалигининг Каропчи қишлоғига, «Ипак йўли» ширкатлар уюшмасининг Жомбой тумани билан чегарадош жойига, Ғўбдин ижара хўжалигининг Тумшуқ қишлоғига, «Дўстлик» ижара хўжалигининг «Бот-бот» қишлоғига жиноят қидирув бўлими, давлат автомобиль назорати ва бошқа хизматдаги ходимлардан иборат постлари ўрнатилди. Ундан ташқари икки гуруҳдан иборат ҳаракатдаги постлар текширув ишларини туну кун мунтазам олиб бормоқдалар. Шу кунгача дон йиғиб олиш билан боғлиқ ёки талон-торожлик бўйича бирорта жиноят содир этилмаганлиги кўпчиликни қувонтирмоқда.

Муҳим масалалардан бири — ўрим-йиғим пайтида ҳосилни сақлаш ва қайта ишлаш жараёнларида ёнғин хавфсизлигини таъминлашдир. Кўнгилли ўт ўчириш дружиналари, ишчи ва хизматчилардан иборат навбатчи-гуруҳлар ташкил этилди. Ғалла ўраётган комбайннинг бир кунлик ўриш имконига қараб майдонларга тақсимланди. Уларнинг оралиғи белгиланган тартибда бўлиши қатъий қилиб қўйилди. Вақтинчалик дала шийпонлар ғаллазор ва ғарамлардан камида 100 метр нарида бўлиши таъминланди. Юқорида санаб ўтилган чоралар ва бошқа ёнғин хавфсизлик қоидаларига тўлиқ амал қилинса машаққатли меҳнат эвазига етиштирилган ғалламизни нобуд қилмай йиғиштириб олиш кафолатланади. Омборларимиз, хонадонларимиз ризқ-рўзимиз бўлган донга тўлади.

Туманда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирадиган майдонларда, тоғли жойларда гиёҳванд моддаси бўлган, қонуний йўл билан таъқиқланган экинларни экиб парвариш қилган шахсларга қонуний чоралар кўрилмоқда. Гиёҳвандликка қарши курашни кучайтириш мақсадида махсус ишчи гуруҳи тузилди. Барча жамоа, ширкат, деҳқон хўжаликлари раҳбарларига, маҳалла қўмиталарига, ижарачиларга бу борада жиддий топшириқлар берилди. Ички ишлар бўлими ходимлари ўтган йили томорқасига оиласини эҳтиёжи учун фойдали экинлар ва сабзавотлар ўстириш ўрнига, кўкнори экиш билан шуғулланиб, қонунбузарлик қилганлар ва шу ноқонуний ишга мойиллиги бор кимсалар билан якка-якка суҳбатлашиб, улардан тилхатлар олишди. Шу йилнинг беш ойида гиёҳванд моддаларни ташиш, сақлаш, сотиш билан шуғулланган 26 та факт аниқланиб, уларнинг барчаси қонуний жавобгарликка тортилди.

Масалан, «Хўжамазгил» жамоа хўжалигида яшовчи Хайрулла Эсиргапов катта миқдорда қорадори шираси олиб кетаётганда қўлга олинди. Қўшни Тожикистон Республикасининг Панжикент туманида истиқомат қилувчи Нажмиддин Бобоевдан 2 килограмм наркотик модда тортиб олинди. Туман суди томонидан унинг жиноий иши кўриб чиқилиб, 8 йилга озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинди.

Шу йилнинг 5 март куни Булунғур шаҳри Қ. Ризаев кўчасида истиқомат қилувчи Маннон Мадаминовнинг сири фош этилди. Жиноят қидирув бўлимининг изқуварлари унинг уйида 3 килограммдан ортиқ ҳинд банг нашаси борлигини аниқладилар. У қонун олдида қаттиқ жазоланиши муқаррар.

Наркотик моддалар билан олди-сотди қиладиганлар жирканч юмушларини амалга ошириш учун ўз ишхоналаридан ҳам фойдаланадилар. Масалан, туман марказий шифохонасида дурадгор бўлиб ишловчи Бахриддин Отамуродов яқинда қўлга тушди. У ўз ишхонасида 400 грамм ҳинд банг нашаси сақлаётган экан.

Гиёҳвандлик орқасидан кун кўрмоқчи бўлганларнинг аҳволи барибир вой бўлади. Авваллари қинғир ишнинг қийиғи қирқ йилдан кейин очилса, ҳозир бундай ноқонуний ҳаракатларни фош этиб, айбдорларни жазолаш учун жуда қисқа фурсат кифоя қилаяпти, холос.

Фурсати келганда хайрли ишлардан яна бири ҳақида тўхталмоқчиман. Ўтган йилнинг 7 августидан 8-чисига ўтар кечаси «Мингчинор» жамоа хўжалиги ҳудудидаги «Жомбой-Рассвет» автомобиль йўлида номаълум автомашина йўл четида кетаётган 5 нафар фарзанднинг отаси, «Мингчинор» жамоа хўжалигида ишловчи Ҳасан Шодмоновни уриб кетди. Айбдор ғойиб бўлди. Дастлабки олиб борилган тергов-қидирув ишлари ҳа деганда натижа бермади. Бир неча автоуловлар текширувдан ўтказилди. Ички ишлар бўлими ходимлари бу жиноятни очишни олдиларига жиддий мақсад қилиб қўйиб, такрор-такрор қидирув ишларини олиб борганлиги учун айбдор топилди. Аммо, Ҳасан Шодмоновнинг ҳаётини қайтариб бўладими?! Унинг болалари ўз қаровчисини йўқотиб, бечораҳоллик домига тушиб қолгани жуда афсусланарли. Отадан бевақт етим қолган беш нафар фарзандга озми-кўпми ички ишлар ходимлари ёрдам бериб турибди. Аммо ҳарна қилганда ҳам отасини ўрнини тўлдириш мушкул. Энг ачинарлиси яна шундаки, айбдор ҳайдовчи туман марказий касалхонасида болалар бўлими мудири Шуҳрат Номозов экан. У далилий ашёлар рўкач қилингандан сўнг, айбини бўйнига олиб, тавба-тазарру қилди. Инсоф, диёнат, шифокорлик бурчига садоқат қани?! Агар ўша бағритош воқеа содир бўлган пайтнинг ўзида Ҳасан Шодмоновга биринчи тиббий ёрдамини кўрсатганида, балки қора кўзлар етим қолмасмиди...

Биз хўжалик раҳбарларини таклиф этиб, бошига мусибат тушган ўша оиладан тез-тез хабар олиб туришларини илтимос қилдик.

Қонун олдида барча баробардир. Ушбу кўнгилсиз факт юзасидан қонунда кўзда тутилганидек, тергов ҳаракатлари олиб борилиб, айбдор жазоланиши муқаррар.

Сайфиддин ИКРОМОВ,
Самарқанд вилояти Булунғур тумани ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция подполковниги.

Сайхунобод туманидаги Турсунмат Ғуломов номли жамоа хўжалиги фермасида 711 бош қорамол (шундан 260 таси сигир) зооветеринария қоидалари асосида боқилмоқда. Ҳар бир соғин сигирдан кунига 10 килограммдан ошириб маҳсулот олинаётир.

СУРАТДА: (чапдан) механизация бўйича масъул ходим К. Нишонов, молбоқарлар А. Боймўминов, Ж. Мирзабеков ҳамда чорва мутахассиси М. Турғунбоевлар адо этилажак юмушлар хусусида суҳбатлашишмоқда.

* * *

Шу тумандаги «Бирлашган» жамоа хўжалиги «Наврўз» ҳиссадорлик жамияти чорвадорлари қорамолларни меҳр билан парваришлаб, гўшт ва сут етиштиришни ой сайин оширишаётир. Бунда жамиятнинг чорва бўйича бош мутахассиси Иброҳим Нормирзаев(суратда)нинг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

У. Усмонов олган суратлар

ДОРИХОНА ХИЗМАТИДАН МАМНУНМИСИЗ?

Мамлакатимизда мулкнинг барча шакли, шу жумладан, хусусий мулк ҳам ҳуқуқий жиҳатдан тенг деб эълон қилинган. Шу боис бу соҳани яхши биладиган мутахассислар маслаҳатини тинглаш, уларнинг фикр-мулоҳазаларини тадбиркорларга етказиш фойдадан ҳоли эмас. Шу мақсадда мухбиримиз Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитасининг бошқарма бошлиғи Норбек Пардаев билан мусоҳаба ўтказди.

— Тиббиёт соҳасида мулкни давлат тасарруфидан чиқариш жараёни қандай ўтаяпти? Жумладан, дорихоналарни хусусийлаштириш-чи? Бу борада қайси вилоятлар тажрибага эга?

— Тиббиёт соҳасида хусусийлаштириш жараёни асосан 1994 йилнинг иккинчи чорагидан бошланган. Соҳа муассасалари ноишлаб чиқариш тармоқлари орасида айрим нозик хусусиятлари билан алоҳида ажралиб туради. Бу шундан иборатки, соҳа муассасалари фаолияти инсон саломатлиги билан чамбарчас боғланган бўлиб, улар хусусийлаштирилгандан кейин ҳам ўз фаолият тури ва йўналишларини сақлаб қолмоғи шарт. Шу сабабдан, аксарият ҳолларда бу муассасалар жамоа аъзоларига, яъни тиббиёт соҳаси мутахассисларига хусусийлаштириб берилмоқда.

Республика «Дори-Дармон» ишлаб чиқариш бирлашмаси корхоналарида хусусийлаштириш ишлари асосан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил, 132-сонли қарорига биноан олиб борилмоқда. Дорихона муассасаларини хусусийлаштириш жараёни эса деярли тугалланди. Ўз-ўзидан, аҳолининг кам таъминланган қисми, иқтисодий аҳволи ночор бўлган оилалар хусусийлаштирилган дорихоналардан эркин нархларда дори харид қила олмаслиги мумкин-ку деган савол туғилади. Ҳукуматимиз томонидан бу борада ҳам аниқ чора-тадбирлар кўрилган. Касалхоналар ҳудудида жойлашган дорихоналар хусусийлаштириш дастурига киритилмаган. Ушбу дорихоналар давлат томонидан дори-дармон билан таъминланади. Ҳозирги пайтда мулкнинг очиқ турдаги акционерлик жамиятига айлантирилган дорихона муассасаларининг эркин сотувга мўлжалланган акциялари республика Фонд биржаси орқали сотилмоқда. Фурсатдан фойдаланиб юртдошларимизни республика Фонд биржаси ўтказаётган савдоларда қатнашиб, ўз пул маблағларини эртага катта фойда келтирувчи дорихона муассасалари акцияларини сотиб олишга таклиф қиламан.

Тиббиёт соҳасида хусусийлаштириш жараёни ҳукуматимиз томонидан қабул қилинган давлат дастурига биноан амалга оширилмоқда. Бу борада Самарқанд, Бухоро, Жиззах ва Тошкент вилояти «Дори-Дармон» бирлашмаларида амалга оширилаётган ишлар диққатга сазовор. Ушбу дорихона муассасалари таркибида ташкил топган кўпгина ҳиссадорлик жамиятлари ўз акцияларини чиқаришган ва фонд биржаси орқали эркин сотувга мўлжалланган акцияларнинг асосий қисми сотиб бўлинган.

Хусусийлаштириш ишлари ҳамма вилоятларда ҳам бир текисда амалга ошириляпти деб бўлмайди. Масалан, пойтахт «Дори-Дармон» давлат акционерлик бирлашмаси вилоят дорихона муассасаларига ўрнак бўлиш ўрнига, ўтган йилнинг август ойидан бери акцияларини чиқаргани йўқ. Қуруқ ваъда билан акцияларни рўйхатдан ўтказиш ва акциялар бозорини шакллантириш жараёнини кечиктирмоқда.

Хусусийлаштириш шифохоналар, тиббиёт шохобчалари ва дорихона ходимларининг мулкка бўлган муносабатини бутунлай ўзгартирмоқда. Янги мулк эгалари ўз меҳнати натижалари уларнинг турмуш даражаси ошишига, режа ва мақсадларини амалга оширишга нақадар боғлиқ эканлигини чуқур ҳис қилмоқдалар. Кўриниб турибдики, шахс ва жамият манфаатлари уйғунлашиши рўй бермоқда ва ушбу йўналиш бошқа соҳаларда ҳам ўз аксини топади. Хусусийлаштирилган дорихоналар фаолиятида ўрганишга арзийдиган Тошкент шаҳридаги «Фармед» (Д. Тошмуҳамедова) ва «Жўрабек» (М. Қориева) ва уларга ўхшаш ўнлаб хусусий дорихоналар фаолиятини мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

— Бозор шароитида ёпиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятлари очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятларига ўз ўрнини бўшатиб беряпти. Бу янги фаолият ҳақида Сиз қандай фикрдасиз?

— Эсингизда бўлса керак, хусусийлаштириш жараёни бошланган даврда давлат мулки асосан меҳнат жамоалари аъзолари томонидан хусусийлаштирилиб, аксарият ҳолларда хўжаликнинг ёпиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти, жамоа корхоналари шаклига айлантирилган эди. Республикамиз Президентининг 1994 йил 15 мартда чиқарилган Фармони иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш чораларини белгилаб, шу жумладан, давлат тасарруфидан чиқарилаётган мулкни очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятлари ва хусусий мулк шаклига айлантириш, иқтисодиётда рақобатчилик муҳитини шакллантириш, аҳолининг кенг оммасини хусусийлаштириш жараёнларига жалб этиш вазифасини қўйди. Маълумки, очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятининг акциялари фақатгина меҳнат жамоаси ва давлат орасида тақсимланибгина қолмай, балки эркин савдода ва чет эллик сармоядорлар орасида ҳам сотиш учун чиқарилади. Ёпиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятларини очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятларига айлантириш, бозор иқтисодиётининг асосий таянчларидан бири бўлган қимматбаҳо қоғозлар бозорини юзага келтиришга хизмат қилади.

— Нима сабабдан айрим туманларда хусусийлаштирилган муассасалар, цехлар тўхтаб қоляпти?

— Мулкни давлат тасарруфидан чиқаришда маиший хизмат соҳасида сезиларли ўзгаришлар рўй берди. Бироқ кейинги босқичда бу йўналишда ҳам талайгина муаммолар пайдо бўлаётир. Уларга ўз вақтида барҳам берилмаса, аҳвол қийинлашаверади. Масалан, республика бўйича хусусийлаштирилиб бўлинган маиший хизмат муассасаларининг умумий майдони 27585,4 квадрат метрни ташкил этди. Жорий йилнинг 1 июнига қадар ҳар бирининг нархи 1653 минг сўм бўлган 66 ер томорқаси — Жиззахда 16 та, Фарғона ва Тошкент вилоятларида 14 тадан сотилган бўлса, Андижон, Бухоро, Навоий вилоятларида минг афсуски мутлақо сотилмади. Хусусийлаштирилган корхона имкони борича ўз йўналишини ўзгартирмагани маъқул.

Айни пайтда Ғазалкент туманидаги айрим сартарошхоналар, шунингдек, Ғиждувон шаҳридаги кийим-кечак тўқиш цехи ўз фаолиятини тўхтатган. Чиноз туманидаги «Чинор» маиший хизмат уйида, Учқўрғон туманидаги «Дўстлик» фирмасида ҳам аҳвол яхши эмас.

Шунингдек Сирдарё ва Сурхондарё вилоятларида ҳам бундай мисоллар бор. Бу шуни исботламоқдаки, то мулк ўз эгасини қўлига тушмас экан, фойда олиш мушкул. Қолаверса, янги мулк эгалари орасида тушунтириш ишлари олиб бориш керак. Ҳақиқатан, дастлабки пайтда ерга тўланадиган тўловларнинг тўлаш муддатлари қисқа эди. Ҳозир уларни узайтириш масаласи кўриб чиқилаётир. Биргалашиб, қўлни-қўлга бериб жон койитиб, астойдил ишласак, юқоридаги муаммоларга чек қўйилади.

Мулкни ўз эгасига топшириш иқтисодий ислоҳотлар жараёнида эришилиши лозим бўлган асосий вазифалардан биридир. Бу билан илгари тез-тез содир бўлиб турадиган хўжасизликлар барҳам топади. Инсоннинг мулкка муносабатини ўзгартирмай, бошқа соҳаларда ўзгартишлар қилиш қийин. Шунинг учун ҳам у бугунги кунда энг долзарб масала сифатида ўз ечимини топаётир.

Суҳбатдош: Давлатмурод САЪДУЛЛАЕВ.

Оқдарё туманида яшовчи Доли Муҳаммадиев яқинда 80 ёшга кирди. Янгиқўрғон қишлоғида бўладиган бирорта тўй-маърака Доли бобосиз ўтмайди. У ҳам кексаю ёш — барчага қўлидан келганича тўғри маслаҳат беради. Пиру бадавлат яшаётган отахон ўз ҳаётидан ниҳоятда мамнун. «Инсон қадрланган жойида азиз», — дейди халқимиз. Қишлоқдаги барча тўйларда қўл очиб чин дилдан эзгу ниятлар тилайди. Отахон 9 нафар фарзанд, 39 нафар набиралар ва 4 нафар чеваралар даврасида шодумон яшаяпти.

СУРАТДА: Доли ота фарзандлари Дилрабо ва Санобарлар даврасида.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

Ҳар турфида

МАСТЛИК ЖАЗОСИ

Маст ҳолда машинани бошқарадиганларга қарши жазо чоралари йилдан-йилга кучайтирилмоқда. Чунончи, Туркияда ичкилик ичган ҳолда машина ҳайдаб қўлга тушган киши дастлаб огоҳлантириш олади. Бу ҳол иккинчи марта такрорланса, у полиция машинасига ўтқазилиб 35-40 чақирим масофага олиб борилади ва воқеа содир бўлган жойга пиёда қайтади.

Норвегияда эса маст ҳолда машина бошқарган одам олдинига уч ҳафтага қамоққа ташланиб, бир йилга гувоҳномаси олиб қўйилади. Иккинчи марта маст ҳолда қўлга тушган ҳайдовчи беш йил муддатга қамалиб, бир умрга машина бошқариш ҳуқуқидан маҳрум этилади.

Жанубий Африка Республикасида маст ҳолда машина ҳайдаган киши ўн йилга озодликдан маҳрум этилади ёки 175 минг доллар атрофида жарима тўлайди. Гоҳида бу икки жазо баробарига қўлланилиши ҳам мумкин.

Маст ҳолда машина бошқарадиганларга энг қаттиқ жазо Сальвадорда белгиланган бўлиб, полиция вакиллари маст ҳолда йўл, темир йўл, сув йўллари ҳаракатида ҳайдовчи сифатида иштирок этаётган кимсани воқеа содир бўлган жойда отиб ташлаш ҳуқуқига эгадирлар. Эҳтимол, баъзи бировларга бу ортиқча қаттиққўллик бўлиб туюлар, лекин шуни унутмаслик жоизки, ҳар йили маст-аласт ҳолда машина бошқариш минг-минглаб одамларнинг ёстиғини қуритмоқда.

Шундай экан, бегуноҳ кишилар ҳаётига зомин бўлиши мумкин бўлган ичкиликни оғизга олишдан олдин унинг оқибати хунук тугашини эсдан чиқармаслик айни муддаодир.

ТАБИАТГА ОШНО ҚАЛБЛАР

Республика болалар ва ўсмирлар ижодиёти марказида «Экосан» халқаро жамғармаси билан ҳамкорликда ташкил этилган «Биз ер фарзандлари, биз барчамиз Орол денгизи теварагида яшаймиз» деб номланган доимий ишловчи кўргазма очилди. Унда Тошкент шаҳридаги мактаб ўқувчилари, махсус мактаб-интернатларнинг тарбияланувчилари яратган асарлар намойиш қилинмоқда.

— Атроф муҳит мусаффолигини сақлаб қолиш бугунги кунда каттаю кичик — ҳамманинг дардига айланган, — деди Ўзбекистон халқ рассоми Рўзи Чориев. — Бу ерда асарлари қўйилган болажонларимнг Орол ҳақида, унинг фожиаси тўғрисида бу қадар бой тасаввурга эга экани менда катта таассурот қолдирди. Мамлакатимиз табиатининг гўзаллигипарранда ва ҳайвонот оламининг нафосати болалар асарларида моҳирона акс эттирилганининг гувоҳи бўлдим. Келажагимиз вакилларининг она табиатга бефарқ қарамаётгани мени қувонтирди.

Кўргазма болаларнинг янги-янги асарлари билан бойиб бораверади. Унда республикамизнинг бошқа шаҳар ва вилоятларидан ҳам ёш рассомлар қатнашади. Уларнинг энг яхши ижод намуналари «Экосан» халқаро жамғармасининг мукофотларига сазовор бўлади.

(ЎзА мухбири).

ЯНГИ ОРОМГОҲ

Осмонўпар тоғлар бағрида жойлашган сўлим Шоҳимардон қишлоғининг «Кўксув» соҳилида яна бир дам олиш маскани очилди. «Суғуртачи» деб аталган оромгоҳда молия, солиқ, суғурта ва банк тизими ходимлари дам олади. Бу ерда тиббий муолажа хоналари, савдо тармоқлари ва бошқа қулайликлар муҳайё, «Марғилон» чойхонаси мижозлар хизматида.

Р. КАМОЛОВ, ЎзА мухбири.

АТЛАНТА САРИ ЙЎЛ

ФУТБОЛ

Келгуси йили қадим Юнонистонда ниҳоятда машҳур бўлган олимпия ўйинларининг қайта тикланганлигига юз йил тўлиши кенг нишонланади. АҚШнинг Атланта шаҳрида эса XXVI ёзги олимпия мусобақалари ўтказилади. Ушбу баҳсларда қатнашишга талабгорлар сафида футбол бўйича Ўзбекистон олимпия терма жамоаси ҳам бор эканлиги қувончли ҳолдир. Истиқлол шарофати ила шундай имкониятга эга бўлинди. Эндиги вазифа ана шу имкониятни қўлдан бермасликдан иборатдир.

Гап шундаки, Атлантида ўтадиган футбол бўйича финал босқич ўйинларига Осиё қитъасидаги жамоалар учун атиги уч ўрин ажратилган, йигирма беш мамлакат вакиллари даъвогар бўлиб майдонга чиқишди. Жамоалар саккиз гуруҳга бўлинган. Футболчиларимиз «Е» гуруҳида Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон олимпиячилари билан баҳс олиб боришмоқда.

Шуни таъкидлаш жоизки, Атлантага ажратилган уч йўлланмадан биттасини қўлга киритиш учун ўз гуруҳида ғолиб бўлиш кифоя эмас. Саккизта гуруҳда пешқадамликка эришган жамоалар тўрттадан яна икки гуруҳни ташкил этишади ва баҳслар давомида биринчи ҳамда иккинчи ўринни эгаллаган командалар, ниҳоят, уч йўлланма учун ўзаро мусобақалашишади.

Кўриниб турибдики, амалда учта саралаш босқичда ҳам муваффақиятли тўп сурган командагина Атлантадаги финал босқичида қатнашишдан умидвор бўлиши мумкин. Буни дилдан ҳис этган ҳамюртларимиз ўз гуруҳларидаги беллашувларга масъулият билан ёндошиб, Бишкек шаҳрида Қирғизистон олимпия терма командаси билан ўтган ўйинда 5:1 ҳисобида зафар қучишди.

Бу муваффақият ўз-ўзидан қўлга киритилмаганлиги табиийдир. Зеро, 1992 йили ташкил топган олимпия терма жамоамиз қатор халқаро мусобақаларда, ўртоқлик учрашувларида қатнашиб, муайян тажриба орттирган эди. Команда сафида 50 дан ортиқ ёш футболчилар синаб кўрилиб, ниҳоят, энг муносиб 20 нафари асосий таркиб учун танлаб олинди. Дарвоқе, Атлантага бериладиган йўлланма учун саралаш босқич баҳсларида командалар сафида 1973 йил ва ундан кейин туғилган ўйинчиларгина иштирок этишлари мумкин. Финал босқичида эса ҳар бир команда таркибида 23 ёшдан катта бўлган учта футболчи ўйинга чиқишига рухсат берилган.

Тожикистон олимпиячилари билан бўлган иккинчи ўйин анча мураккаб кечди. Ҳамюртларимиз Тошкентда «Пахтакор» марказий ўйингоҳида тўп суришларига қарамай, қаттиқ қаршиликка дуч келишди. Учрашувнинг иккинчи қисмидагина Неъматулла Қутибоев («Нефтчи») ва Мухтор Қурбонов (МҲСК) рақиблар дарвозасига биттадан тўп киритишга муваффақ бўлишди. Тожикистонликлар уюштирган қарши ҳужумлар гоҳо жуда хавфли вазиятларга олиб келган бўлса-да тўп дарвоза чизиғини кесиб ўтишига йўл қўйилмади.

Ушбу ғалабадан сўнг Ўзбекистон олимпиячилари олти очко жамғариб, ўз гуруҳларида якка пешқадам бўлиб олишди. Зеро, Қирғизистон ва Қозоғистон олимпия терма жамоалари учрашувида 2:2 ҳисоби қайд этилди.

24 июнь куни гуруҳдаги асосий беллашувлардан бири ўтказилади. Шу куни вакилларимиз қозоғистонликларни ўз майдонида қабул қилишади. Мутахассисларнинг фикрича, гуруҳдаги баҳслар тақдири шу учрашувда кўп жиҳатдан ойдинлашиши ҳам, чигаллашиши ҳам мумкин.

Ҳамюртларимизга, биз шижоаткорлик ва омад тилаймиз!

Шермуҳаммад ЙЎЛДОШ ўғли.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлиги

ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК КОЛЛЕЖИ

1995-1996 ўқув йилида қуйидаги: деҳқон (фермер) хўжалигини ташкил этиш, агросаноат корхоналарида тижорат фаолиятини ташкил этиш (кундузги в сиртқи бўлимларга), ўсимликлар муҳофазаси ва ер тузиш мутахассисликлари бўйича (кундузги бўлимларга)

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Коллежнинг кундузги бўлимларига тўлиқсиз ва тўлиқ ўрта маълумотли, кириш имтиҳонларини ҳамда тест синовларини муваффақиятли топширганлар қабул қилинадилар. Коллежда ўқиш муддати 8-9 синфларни битирганлар учун 3 йилу 6 ой, тўлиқ ўрта маълумотлилар учун эса 2 йилу 10 ой.

Коллежга кирувчилар қабул ҳайъатига қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим:

1. Директор номига ариза;
2. Маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси);
3. Тиббиёт маълумотномаси (намуна 086-У);
4. 6 дона фотосурат (3х4 см катталикдаги);
5. Йўлланма (иш жойидан сиртқи бўлим учун);
6. Паспорт, ҳарбий хизматга даҳлдор ҳужжат шахсан кўрсатилади.

Кундузги бўлимларга кирувчиларнинг аризалари эълон чиққан кундан 26 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 8-9 синфларни битирганлар учун 1 августдан 20 августгача, тўлиқ ўрта маълумотлилар учун тест синовлари 30 июль куни ўтказилади.

8-9 синфларни битирганлар барча мутахассисликлар бўйича ўзбек тили (диктант) ва математика (оғзаки) фанларидан кириш имтиҳонларини топширадилар.

Ер тузиш бўлимига ва агросаноат корхоналарида тижорат фаолиятини ташкил этиш мутахассисликларига кирувчи тўлиқ ўрта маълумотлилар ўзбек тили ва математика фанларидан, деҳқон (фермер) хўжалигини ташкил этиш ва ўсимликлар муҳофазаси мутахассисликларига кирувчилар эса ўзбек тили ҳамда химия фанларидан тест саволлари асосида кириш имтиҳонларини топширадилар.

Коллежни тамомлаганлар танланган асосий касбларидан ташқари қўшимча ишчи (тракторчи, пахта териш машинаси ҳайдовчиси, кичик сотувчи, экспедитор) касбларини эгаллайдилар. Деҳқон (фермер) хўжалигини ташкил этиш ва агросаноат корхоналарида тижорат фаолиятини ташкил этиш мутахассисликлари бўйича коллежнинг сиртқи бўлимига ёшидан қатъий назар тест синовларини муваффақиятли топширган тўлиқ ўрта маълумотли эркаклар ва аёллар қабул қилинадилар.

Коллежнинг сиртқи деҳқон (фермер) хўжалигини ташкил этиш мутахассислигига кирувчилар эса ўзбек тилидан ва математика фанларидан тест саволлари асосида кириш имтиҳонларини топширадилар.

Сиртқи бўлимининг мутахассисликларига кирувчиларнинг ҳужжатлари эълон чиққан кундан 26 июлгача қабул қилинади, кириш имтиҳонлари 30 июль куни тест синовлари асосида ўтказилади.

Манзилгоҳимиз: индекс: 700106. Тошкент шаҳар, А. Икромов райони.

Метронинг «Пахтакор» станциясидан 53, «Тўқимачилик комбинати» автостанциясидан 182, метронинг «Чилонзор» станциясидан 125-автобусда Тошкент қишлоқ хўжалик коллежи бекатигача борилади.

САВДО КОРХОНАЛАРИ РАҲБАРЛАРИ, ДЎКОНДОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Тошкентвино» комбинати юқори сифатли арoқ ва вино маҳсулотларни

СОТИБ ОЛИШНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ

Баҳоси бозор нархларидан сезиларли даражада арзон.
Сифатига кафолат берилади.
Манзилгоҳ: Тошкент, Охунбобоев кўчаси, 45-уй.
Телефонлар: 55-88-28, 55-84-37.

ҚАЙТА ИШЛАСАНГИЗ, ДАРОМАД КЎПАЯДИ

Қишлоқ хўжалик хом ашёсини хўжаликларда, фермерларга қарашли кичик корхоналарда қайта ишлаб, тайёр маҳсулот ҳолида сотиш кўриладиган даромадни сезиларли даражада кўпайтириш имконини беради. Шунинг учун ҳам Тошкентдаги «Нико-Нур» агрофирмаси қуйидаги ускуналар ва қурилмаларни сотиб олиб, фаолиятингизни кенгайтиришни таклиф қилади:

— Бир кеча-кундузда 100 килограммдан 200 килограммгача мева-сабзавотларни қуритадиган шкафлар. Улардан бештаси ёнма-ён қўйилса, кичик цех вужудга келтирилиши мумкин;
— Соатига 100 килограмм ун ёки 200 килограмм аралаш озуқа тайёрлаш қувватига эга бўлган электр тегирмонлар;
— Бир сменада 500 литр сутни қайта ишлаб, сариёғ ва бошқа маҳсулотлар тайёрланадиган кичик цех;
— Бир сменада 2000 пакет маккажўхори қаламчаларини тайёрлаш қувватига эга бўлган кичик цех;
— Бир йўла 20 та товуқ ёки 20 килограмм бошқа гўшт маҳсулотлари димлаб пишириладиган гриль-бар;
— Ип йигирувчи замонавий электр ускуна.

Мурожаат учун телефонлар: 79-18-30, 79-24-40, 79-24-15, 44-47-69, 62-00-20 (доимий навбатчи).

Думалоқ муҳр ва бурчакли штамп атиги 6 соатда сифатли қилиб тайёрлаб берилишини истайсизми?

Сизга «АУДИТ ИНФОРМ Ко» фирмаси кўмакка тайёр!

Буюртма берсангиз фирма мутахассислари муҳр ва штампнинг тасдиқлатишга ҳавола этиладиган нусҳаларини тайёрлаб беришлари мумкин

Бундан ташқари ташкилот, корхона бланкалари, ташрифнома (визитка) ва бошқа босма маҳсулотлар ҳам тайёрланади

Фирма уй ва квартираларнинг олди-сотдиси билан боғлиқ ҳужжатларни қисқа муддатда расмийлаштиришга ёрдам беради

телефонлар: 53-83-89, 50-16-96 (кундузи), 50-16-97, 55-06-17 (кечқурун)

манзил: Тошкент, Усмон Носир кўчаси, 95. "Ҳосилот" меҳмонхонаси, 1 қават, 101, 126 хоналар

транспорт: Трамвай 7, 24, 28; Троллейбус 13, 15; Автобус 32, 33, 38, 57, 58, 69, 135

ЭЛЕКТР УСКУНАЛАРИ КЕРАКМИ? МАРҲАМАТ!

АТИС корпорациясининг Тошкент бўлинмасидан қуйидаги электр ускуналарни, ёритгичларни ва бошқа анжомларни сотиб олишингиз мумкин:

— 0,12 дан 2 минг кВтгача қувватли бўлган умумсаноат типидаги, хавфсиз, юқори волтли электродвигателларнинг барча турлари;
— АП, АЕ, АК, ВА типидаги автоматик ўчиргичлар;
— ПМА, ПМЕ, ПМЛ, ПМ типидаги электромагнитли ёқгичлар;
— КТ 6022, КТ 6033 типидаги контакторлар;
— Россия корхоналарида ва бошқа чет эл мамлакатларида ишлаб чиқарилган 1/40, 2/40, 4/40, 1/20, 2/20, 4/20 типидаги люминесцент ёритгичлар;
— ЛВ/ЛД 40W, 20W типидаги осма лампаёритгичлар.

Буюртмангизга мувофиқ ана шу электр ускуналари етказиб берилиб, ўрнатиб берилиши ҳам мумкин.

Буюртмачиларнинг вакиллари мукофот оладилар.

Манзилгоҳ: Тошкент, Академия шаҳарчаси, Энергетика ва автоматика институти. Телефон (факс): 66-00-48.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг қишлоқ хўжалиги экинлари навини синаш давлат комиссияси жамоаси пахта технологияси лабораторияси мудири Т. Абдухолиқовга

отаси Абдулқосим АБДУҲОЛИҚОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Мирзажон ИСЛОМОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» КОНЦЕРНИ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Масъул котиб ўринбосари — 32-56-25. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51,33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими — 32-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими — 32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

Рўйҳатдан ўтиш тартиб рақами 2. Буюртма Г—0240, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 20.00

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. 1 2 3 3 4 6.